

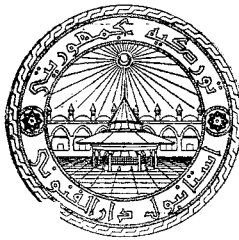
پکنجی نہ

مکذنجی صالہ

دَارُ الْفُنُونِ
الْهَيْئَةُ الْوَلَدِيَّةُ لِكَلْبَتِ مَجْمُوعَةٍ

تاریخی ، اجتماعی ، دینی ، فلسفی

مارت — ۱۹۲۸

شہزادہ ہاشمی : اوقاف مطبعہ سی

۱۹۲۸

آنادولو علویلی و تاختاجیلر

۱

بومقاله نك موضوعی، آنادولوده تاختاجی نامی طاشییان علوی زمره نك عادتلیری، اعتقاد و آیینلری کندی آرالرنده کورولن و اوجاقلی نامی طاشییان تاختاجی ایلری کهلرندن او کره نیله ن شكلده تثبیت ایتمکدر .

بو موضوع حقنده مشاهده لرده بولونمق، و تاختاجیلرله تماس ایدرهك آرالرنده بولونان بیلگیلری طوبیلامق ایچون کچن تعطیل زماننده بونلرک بالخاصه اوجاقیلرینك بولونقلری کویلره کیتدم .

تاختاجیلر حقنده اوتهدن بری ، بونلرک کندیلرندن اولمایان یا بانجیلرله اصلاً تماس ایتمه دکلی و ضروری اولارق کوروشدکلی کیمسه لرله ده غایت سطحی کوروشدکلی، سویله نیور و بالخاصه بونلرک عادتلیرینه ، غننه لرینه ، آیین و اعتقادلرینه دائر هیچ برایب اوجی و یرمدکلی روایت ایدیلوردی . شو حالده بونلرک آراسنه کوروب ده خصوصی صورتده معنوی جبهه لرینی آراشدیرمق حقیقه مشکلی ایدی . بونك ایچون آنادولوده موجود دیگر علوی زمره لری آرالرنده دولاشمق و بونلرله تماس چاره لری حقنده ایدینه بیله جکمز تجربه لردن استفاده ایدرهك تاختاجیلر آراسنده موفق اولمغه چالاشمق چاره سنه توسل ایتک ایجاب ایدردی . بو طرز حرکتی ترجیح ایتدم . بو صورتله هم آنادولوده کی علوی کویلرینك کیدیشلرینی و دوشونوشلرینی او کرشمش ، هم ده بونلر آراسنده تاختاجیلر حقنده کی بیلگیلری طوبیلا یارق بر درجه یه قادار حاضر لاشمق اولاجق دق .

فی الحقیقه بعض احوال و شرائط یاردیمی ايله بو طرزده حرکت چونی منه بیجه لر ویردی .

آنادولونك کچیردیکی فلاکت آجیلری ، روحلری بربرینه یا قلاشدیرمق خصوصنده ده رین تأثیرلر اجرا ایتمش . علوی وسفی ، بوتون خلق ، دشمن قارشوسنده کندیلرینك برلکینی تمام آدویمشله ، شیمدی بربرلیله آکلاشمق و دردلشمک استعدادی کوستریورلردی . علویلر ، مدرسه ، باب فتوی ، خلافت کی دینی تعصبلرک ، آکلاشما حصوله مانع اولان قوتلرک ، قالدیرلماسندن بر درجه جسارت دویمشله فقط کندی یولارنده طریقت

قوقوسی و درنکلیرنده تکه شائبه سی بولوندیغی ایچون تکه لرك الغاسندن ده اولدقجه اورکش بولونیورلردی .

خلاصه ، انقلابك حصوله کتیردیکی بوکبی اجتماعی و روحی تحولات ، کویلرده و بالخاصه علویلر آراسنده کز مکه و ماده لر طوبلامغه چوق مساعد زمینلر حاضر لامش واسکی مشکلیری قالدیرمشدی .

بوندن ماعدا بر طاقم کوزل تصادفلر و بعض ذاتلرك همتلری ، علویلرك تاحریمنه قادار صوقولا بیلیمکلمکی تأمین ایتدی . سیاحتك ایلک مرحله سنده (جیق آباد) دن اوجوارده کی علویلرك اك بویوک دده لرینك بولوندیغی کویه کیدیوردم . یولده بکاترفیق ایدیلن آدمدن اوافق تفک معلومات آلق ایچون بعض سؤاللر صوریوردم .

جانم ، دیدی . نهیه اوردن بوردن قونوشیورسك ! آچیقجه سویله سه كه ، سن ده علویسك ، بن ده علویم ، سربسته چه کوروشلم .

بوتکلیف قارشوسنده بر آن ایچون کندمدن کچدم .

— بکی آما سن بنم علوی اولدیغی نره دن بیلدیورسك ؟

— بز انسانی بر کوروشده آکلارز .

— کرچه بن علویم . فقط بوراده کندیمی کیزلهدم ، کیمسه یه پارولا ویرمهدم .

سن بندن اشارت آلمادن شیمدی بکا ناصل آچیلدیورسك ؟

— بز امنیت ایتدیکمز آدمدن اشارت ایسته مه یز . بر (نفس) اوقو ، دیدک یا ،

بو اشارت کافی .

مکر قضا قائمقامی بونلردن بر ایکیسنه بنم علوی اولدیغی اوقادار قوتله تلقین ایتمش که شیمدی بن آرقاداشمدن ، کویه کیدنجه دده یه ناصل (نیاز) ایتلی ، کندینی طانمق ایچون نهکی اشارت لر ویرملی ، اخوان ایله کوروشورکن ناصل حرکت ایدیلیر ؟ عجبا بوراده کی علویلرك عادتلری ایله بنم بیلدیکم علویلک عادتلری آراسنده نهکی فرقلر واردر ، سؤاللری ایله بر مریدك قولایچه اوکر نه مدیکی بولزوملی شیلری ، داها یولده کی صحبتیمز آراسنده اوکر ندیم .

ایرته سی کونی قضا مرکزینه عودت ایتدیکم زمان صانکه تلسز ایله خبر آلمش لر ، بعض علوی کویلرندن بی مسافر کوتورمك ایچون صورت مخصوصده آدم لر کلدیکنه شاهد اولدم .

بوندن صوگرا آرتق کیدیله جک کویه علوی دده سی صفتیله کیره بیلیمک امکائی آکلامق و دده کلدی دییه نیم ایچون قربان که سیلیرسه بونی طبیی کورمک قولایلاشمشدر ظن ایدرم [۱].

ایشته بومقصد اوغرندده چییق آباد شعبان اوزی قضالری حدودینی تشکیل ایدن یایللرده تورکملردن قارغین عشیرتنک مسکون بولوندیغی علوی کویلرندن باشلایارق بالاقضاسی ایله حیانا اوواسی آراسنده ابوخاص صیرتلرنده اوطوران آبدال کویلرینی واسکیشهر اوواسنده کیکل وخارماندالی بویلرینک مسکون بولندیغی کویلرله سیدغازیدن آفیون قارحصارینه دوغری بویوک یایلاده بلغاریادن هجرت ایتمش اولان علوی مهاجرلرینی کزدیم. بونلرله تماس ایتدکدن صوگرا از میر طرفنه، تاختاجی مرکزلینه کیتدم.

بومقالده تاختاجیلرک عادتلری، عنعنه لری ومعنوی وارلقلرینی تشکیل ایدن اعتقاد، آیین کبی دینی شائیتلری ذکر ایدیله جکی ایچون شوکز دیکم یرلرده آینه واعتقادلره عائد تشییت ایتدکاریمی مقصده کیرمه دن اول یازمانک فایدالی اولاجغی ظن ایدیورم. اساساً سیاحتنده بویول تعقیب ایدیلش اولدیغندن کورولن شیلری اولدیغی کبی وصیراسیله یازمق ایچون بوطرزی اختیار ایتک مجبوریتنده ایم.

بوسبیله مقاله نیک برنجی قسمی، سیاحتیمک ایلك دورده سی اولان چییق طرفلرنده خطوبلایان معلوماته تخصیص ایدیله جکدر.

بویازیلرده ضرورت حس ایتمه دیکه فکر بیان ایدمه جک ویا مطالعه یوروده جک دیکم کوردکاریمی و او جاقیلردن اوکرنده کاریمی یازمقله ونهایت بونلرک بنده حصوله کتیردکاری قناعتی کوسترمکله اکتفا ایدمه جکم.

* * *

آنادولوده چییق طرفلرنده، آبدال کویلرنده واسکیشهر جوارنده کورولن علویلك آنادولونک اکثر یرلرنده اولدیغی کبی «چایی قوی» علویلكی در.

[۱] بومناسبتله چییق قائممقامی محرم بکه تشکر ایتدی و جیبه عد ایدرم. بویاشلانفیج ایله باشلایان سیاحت صوکنه قادار بویله دوام ایتدی. بوراده عرض ایتدیکم طرزده (بالا) ده، (عرب آورمن) ده، (نارلی درده) ده بر جوق ذاتلر طرفندن یاردیملر کوردیم، یاردیم ایدن ذاتلرک وبوکا دائر وقعلرک هیری بری ذکر ایتمه امکان یوقدر. چونکه تماس ایتدیکم بر جوق مامورلر ومعلملر بوخصوصده علاقه کوستردیلر و یاردیملر بولوندیملر. بونون بونلرده آنادولوی اوکرنمک عشقنک هیجانی کوردیم. کندیلرینه بومصیغه لک کوشه لرندن سلاملر تقدیم ایدرم.

بونلرک مرکزی، حاجی بکتاشیده اوطوران چایی در. چلییدن صوکرای ایکنجی درجه مرکز لر کلیرکه بونلر چلییلرله مخبره یی اداره ایدرلر. بونلردن بریسی اسکیشمر جوارنده در و بوکا اوچنجی درجه ده مرکز لر تابعدر. اوچنجی درجه ده مرکز لرک بریسی کسکینده حس ده ده کوبنده در. چیق ده کی قارغین قریه سنده بولونان و اوجوارک اک مشهور اوجاقلیدی اولان ده ده، کسکینه باغاید. آنقره شهری ایچنده، اسکی قلعه نك جوارنده و ایچنده بولونان علویلر قارغین ده ده سینه، چیق طرفلرنده بولونان (سه له) قریه سی اوجاقلیدی کی ده ده لرده کذا قارغیه تابعدرلر. ده ده لرک عمومیتله معلوماتی آخزند و آنالردن کوردکاری و بلاه کاری شیلدر. بونلر ایچنده اوقور یازار طاقی ده وارد. ده ده سی اوقومق بیامه سینه بیله هر حالده اوکا تابع کریلر ایچنده بر قاج کشی اوقور، یازار بولونور. بواوقویچی لر، درنک کیجه لرنده و ماتم کونلرنده اکثریتله (قومرو) و (فضیلتناه) ده تیان تورکجه منظوم کتابلری و ساقی نامه کی منظومه لری اوقودقلری ایچون عمومیتله ده ده لرک معلوماتی بوکتابلردن و ساقی نامه لردن آلمشدر.

بوکتابلردن باشقه «دوازده امام» دیدکاری اماملرک مرثیه و مدحیه سینه دائر منظومه لری، «کابانک» لری و معراجیه لری احتوا ایدن و اماملرک منقبه لرندن بحث ایدن مجموعه لری واردرکه بونلری چوق محرم طوتازلر. برده صورت عمومیه ده نفس، ده یش، دستان یازلمش اولان دفترلر واردر. علویلر بونلری اوقورلر و آکلارلر، اعتقادلری و عنعنه لری بونلردن چیقاریر و یا بونلره استناد ایتدیرلر.

درنک کیجه لرنده و یا صحتلرده نفسلر، عمومیتله ساز ایله اوقونور. ساز بولونمایان یرلرده «باغلامه» ساز وظیفه سنی کورور. بعض یرلرده مثلا آبداللرده کمان ده واردر. کرک صحتلری و کرک درنکلری چالغیسر وراقیسر اولمازه ایچکیلردن صورت خصوصیه ده راقی، ترجیح اولونور و بو، عادتلرینک بر رکسیدر. آیین اثناسنده راقی، آب کوثر وظیفه سنی کورور. مع مافیله بوکون اگر ده ده لری استننا ایدرسه کز علویلر، اودرجه راقیه دوشکون دکلدردر. یالکیز ده ده لر، هراقشام بودینی وظیفه یی صیرنجه یه قادار ایفا ایدرلر.

(قارغین) کیتدیکم زمان غریبه داها بر ساعت واردی. سکسان یاشنده ده ده، صیرمش دینه جک بر حالده سلامغه کتیریلدی.

بولده اوکرندکلیمیزی ، شیمیدی بوراده تطیق ایتدک . دیز چوکه رک صاغ ألمزی دهده نک سول دیزی اوزرینه قویدق و ألمزک اوستقی اوپدک . دهده، نیازک دیکر شکلی اولان اوموز اویمه صورتیه مقابله ایتدی و، دمک وارمی اولاد، دییه سوزه باشلادی . کندیسلی ایله اوچ ساعت یالکیزقالدق . مصاحبه من پک نشئه لی کچدی . دهده هیچ بر نقطه ده، معلومات ویرمکدن چکینمه یوردی . آراصیراء کندیسنک مریدلرندن بر قاج سنه اول وفات ایدن صادق آغا اسمنده بر عاشقک نفسلرینی از بردن او قور و بونلری یازدیغمندن دولایی ممنون اولوردی . صوکراینه صادق آغانک علوی اعتقادلرینه دائر اولان بر (دهیش) نی اوقومغه باشلادی .

بوده یشده : بیک بر اسمک واردر ، بر اسمک هودر .

کاملارک از بر ، دیدیکی بودر .

منکرلره شکدر ، اسمی ده لادر .

نا اولدن الیا دهینلردنر .

قطعه سنه کلنجه ، آکلادکی اولاد ، دیدی وایضاح ایتدی : تورانده یریه ، اینجیلده الیا ، قرآنده علی ، هپ برشی در . و بوقطعه اوکا اشارت در . بوده یشک صوکی ده شو قطعه در :

صادق دیرکه لوح ده یازلمش بویله .

بونده دورت کتابک حرفی سویله .

غافل اولما منکر کل ایمان ایلله .

لاقی شهرینی کوره نلردنر .

بوندن صوکرای (قول همت) ک :

دورت کتاب ایندی دوردینه دوشدی ،

قرآن محمدک وردینه دوشدی .

(قول همت) علینک دردینه دوشدی

الله بر محمد علی دییه رک .

قطعه سی ایلله نهایت بولونان «دوازده امام» نی اوقودی و بکا عاشقارک پیرلرینی صوردی . بونلریدی عاشق ایش :

قول همت ، خطایی سلطان ، پیر سلطان ، شاه خطایی ، جان خطایی ، قیز اوغلی

سلطان ، بیفی سلطان .

الهیات مجموعه سی : صافی ۸

یولی، ارکانی او کرئمک ایچون امام جعفرک مناقبی، شیخ صنی نک کتابی توصیه ایتدی.
بو کتاب، هجملرک کتبخانه لرنده بولونور، دیدی.

صحبت آراسنده شریعتده امام اعظم مذهبندن، طریقتده جعفری مذهبندن اولدقلرینی
کتابک قولی ده بو، مناقبک قولی ده بو، سوزیله تکرار ایدیوردی. شاه خطائی نک نیچون
(خطائی) مخلصنی آلدیغنی ایضاح ایتدی: بر کون شاه اسماعیل، یزیدک اوغلی صممز
(خالد اولاجق) ک تره سنه آیاق ایله اورمش، هاتقدن، خطا ایتدک دییه برسس کلش،
اوزمان شاه اسماعیل بو «دوازده امام» ی سویله مش:

محمد مصطفی ایچون باغیشلا،	یارب خطا ایتدم خدا ایچون باغیشلا!
علی المرتضی ایچون باغیشلا.	اصل صوفو جنیدک پیر حیدر اوغلی
ذوالفقار ایچون باغیشلا.	علی نک دلدلی، قنبری بیله
ساله آل عبا ایچون باغیشلا.	خدیجه الکبری، فاطمه الزهرا
حسین کربلا ایچون باغیشلا.	امام حسین عشقیله میدان کلدیم
شاه امام رضا ایچون باغیشلا،	زینل، باقر، جعفر، موسی کاظم.
مهدی صاحب زمان ایچون باغیشلا!	نقی، نقی، حسن، علی عسکری،
أشیککده کدا ایچون باغیشلا!	یلیرم کناهم حددن آشقدیر.
(شاه خطائی) خطا ایچون باغیشلا!	تمام اولدی اون ایکی امام نور اولدی.

بونندن دولایی اسمی خطائی قالمش. شاه اسماعیلک ایلمک سویله دیکی دوازده امام،
بوایمش. بونندن صوکر ا قباحندن دولایی بیک بردوازده امام سویله مش.

قارغین ده ده سی، اک زیاده، کندیسنک خسته لری اوقویوب آنی ایتدیکنندن بحث
ایتمک ایستردی. بونلره دائر بر چوق مناقب آکلاتدی. بر زمان آنقره والیرلی بیله
خسته لری اوقوتمق ایچون کندیسنی دعوت ایدرلر و فوق العاده اکرام ایدرلر مش.

نهایت صحبتمز، آیین بحثنه انتقال ایتدی. مکر آیین ایله معراج آراسنده چوق صیقی
مناسبت وارمش. بکا معراجی بیلیرمیسک دیه صوردی.

بر زمان یانیه ده محاصره ده قالمش و اوچ آی قدار بر بکنتاشی باباسی ایله بر اوداده
اوطورمشدق. بابا، بنی بکنتاشی یایق ایسته دیکی ایچون بر چوق شیرلی هوسله واعتنا
ایله بکا آکلانیوردی. اوندن اوکرندیکمه نظراً علویله کوره معراج، حضرت محمدک
اوچ دفعه علی نک قابوسنه کیتمه سی و ایکسینده کیم او سؤالنه قارشلی، محمد رسول الله،

جوانی و یردیکی ایچون ایجریه آلمان یوب اوچنجی ده، محمد بن عبدالله الفقیر المحتاج، دیمش اولدیغندن علی نك حضورینه قبول ایدلمه سی و اوکیجه محمدك بوتون اسراره واقف اولماسی کیفیتندن عبارت ایدی . بونی آکلاندم .

برکت و یرسون دده دایانامادی و چوشدی : جبرائیل محمده کلدی ، حق سنی معراج ده دوت ایدیور ؟ برره بر طوئاسك ! دیدی .

محمد، رهبری ایله برابر درگاهه واردی ؟ قاپوده بر آرسلانك یا تمقده اولدیغنی کوردی ، قورقدی و هاقیردی . بونك اوزرینه حقندن برندا کلدی ، آرسلان سندن بر نشان ایستهر ، یوزوکنی ویر ! محمد یوزوکنی آرسلانك آغزینه آتدی و یوله دوام ایتدی . اکر عمم اوغلی علی بوراده اولایدی شیمدی بوشیرك حقندن کلردی ، دیوردی . نهایت حقك حضورینه واردی . حق کندیسنه تجلی ایتدی . محمد ، حقك دیدارینی کوردی و حق ایله دوقسان بیك سرسویلشدی و همان سجده یه قاپاندی ، امتنی دیله دی . حق ، قالدق حبیبم مؤمن قوللری یارلیغادم و ، اوکا بر صالقیم اوزوم و یره رك ، آل حبیبم ، بونی حسن حسینیه کوتور ، دیدی . سلمان فارسی ، اوراده حاضر دی . محمد و یریلن اوزومدن الله ایچون بر بارچه ایسته دی . بونك اوزرینه ، محمد ، سلمان به اوزوم و یردی و یورودی محمدك یولی قرقلره اوضاردی . بونلری کورنجه کیم اولدقلرینی صوردی ، بز قرقلرز ، دیدیلر حالبوکه اوتوز دوقوز کیشی ایدیلر ، بونی محمد کندیلرینه سویله دی . فقط اوصیراده (سلمان) کلدی و قرقلر تمام اولدی . سلمان کلدیکی زمان ، قدرندن بر آل ، سلمانك آئنده کی اوزومی صیقدی ، قرقلردن بری اوزومك صوینی ایچدی و هپسی بردن سرخوس اولدیلر . و عریان اولار ق سماعه قالدیلر ، محمدده قرقلرله بیله قالدی . اللرنده چالپانه ، دیللرنده هو ، واردی . شاه مردان هپسندن جوشقون ایدی . کندینی میدانه قویدی و خاتمی آفرندن چیقاردی اوصیراده قرقلرک برینه نشتر اورولدی ، هپسنگ قانی بردن آقدی . محمد بونلری کورونجه علی بی آکلادی ، حقه و حقیقته اُردی .

ایشته محبتلر ، بویله قدیمدندر . یول ، ارکان داها بوراده و بوضورتله قورولمشدر . قارغین دده ده سی ، بنمه آیین وارکندن بحث ایتمه بی ایسته میوردی . فقط هپسینی سکا رموز ایله آکلاندم ، دیه جک بر وضعیت آلییوردی .

فی الحقیقه دیکر علوی کویلرنده اوکرندی کمزه کوره سنه ده بر کیجه ، زمهرینك ۱۸ نجی کیجه سی یاپیلان اجتماع ، معراجك تمثیلی در . آیین بیتد کدن صوکره ، درنکه اشتراك ایده نلر ،

بربرینک معراجی قوتلولارلر . و معراجک قوتلولو اولسون دییه رک بربردن آیریلیرلر . شو حالده دده نك بزه بو آکلاندق لرخی ، آیین حقنده بیلدکلریمزله قارشولاشدیررسق حقیقه دده نك معراج حقنده کی بیاناتنك آیینی ایضاح ماهیتنده اولدینی کورولور .

آینه کیرمک و علوی اولق ایچون برره بره احتیاج واردر ، چونکه معراج چیقارکن محمد ، برره برطوتدی . صاحب و مصاحب اولق ، آش طوتونمق لازمدر ، چونکه محمد ، علی ایله مصاحبدر . صاحب و مصاحب مراسمنده پنجه لنه مراسمی ، پنجه آل عبا به رمزددر . آشلی برچارشاف آله صارماشدیروب یاتیرمالری ، پیغامبرک بر عبا آله علی و زوجہ سی ایله کیرمه سنه رمز اولوبور . درنکه قابودن کبررکن داره دورمق آرسلان قارشوسنده محمدک وضعیتنی تمثیل عایدیلیر . پوست ، آرسلانن کنایه ، معراجده اوزوم ، درنکهده حوض کوثروراقیه ؛ سلمان ، ساقیه رمز . قرقلردن برینک ایچمه سی ایله هپسنگ سرخوش اولماسی ، « لحک لحمی ، جسمک جسمی » سرینه اشارت ، اللرنده چالپانه و سماع ، جانی ورقصدر . نیاز ، نمازک بدلی اولماسی و بعض یرلرده نیازه ، کورونمه ، دهنیلمه سی نظر دفته آلنیرسه حقک تجلیسی و محمدک سجده سی نیازایله تمثیل اولونیور دیمک اولور . بونلر ایچنده دده ، یالکیز رهبر ، جبرائیل ؛ صاحب و مصاحب ، علی ایله محمد ، قرقلر سماعی « لحک لحمی » سرینه اشارت اولدیغنی تصریح ایتدی . دیگرلرینی ، اونک الهام ایتدیکی و اشارت ایتک ایسته دیکنی ظن ایتدیکم فکرلر اولارق یازیورم .

آنچق ، بوکودن صوکر ایتدیکم یرلرده کی مصاحبه لریمزده معراج بحثی بوده دده نك تصویر ایتدیکی شکلدن فرقلی اولارق آکلایتلیدی .

بالخاصه جالب دقت اولارق بورالرده حضرت محمد ، حضوره چیقدیغنی زمان حق ایله پرده آرقاسندن کوروشمش و پرده نك قالماسی نیاز ایتمه سی اوزرینه پرده قالقنجه ، پرده آرقه سسندن ، علی یی کورمش اولدیغنی سویله نیلیدی . صوکر محمد ، عودتده اوچلره ، بدیلره ، قرقلره ، اوغرایارق کچمش ، فقط بونلر عین شیلر مش . بعضاً اوچلر صورتنده کورونن ، بعضاً قرقلر صورتنده کورونن علی ایش . بونلرک آکلاندق لرینه کوره محمد قرقلره اوغرایدینی زمان اونلری اوتوز سکیز کشی اولارق کوردی . ایکیسنگ نروده اولدیغنی صوردی ، قرقلر جواب ویردیلر ، بری علی ، بری سلمان در . فی الحقیقه آله اوزوم اولارق سلمان و آغزند یوزوک اولارق علی کلیرلر . حضرت محمد ، یوزوکی کورونجه آرسلانک

کیم اولدیفنی آکلار منقبه بوضورتله آکلاتیلیمشدی که بوراده علی هم آرسلان، هم حق، هم قرقلردن کویسته رلمکده در.

قارغین دده سی، اولدیفه مهم برعلوی دده سی در. یاشی سکسان اولدیفنی حالده قوه حافظه سی یرنده و هیچ آیق کز مه دیکی حالده وجودی متحملدر. کویلولر، آرتق اونک بونامه باشلادیغنی، کویه کلن راقی بی تیرمه دن راحت ایدمه دیکنی و بویوزن اکثریا راحتسز قلر کچر دیکنی سویله دیلر.

دده، برزمان محکمه اعضائی ایتش و مأموریتلرده بولونمش. بونک ایچون کوردیکم علویلرک هیسندن زیاده کورکولی و بیلگیلی برده ده ایدی. بکا کویستردیکی معامله، بیلگیلیری دوکک ایچون برآدم آرامشده بی راستلامش حسنی و یردی. احتمال خمارک تأثیری ایله بوقادار آچیق و سربست قونوشیوردی. برآراق مختار، یانته ایکی کنج آلمش کلدیله. دده بونلری کورونجه بی یالکز براقصاق ایچون بوقادار اوطوردیغنی، اقشامجیلرک تأثیری ایله سائر کیجه لر داها قاراللق اولمادن اویودیغنی سویله دی و کتیدی.

مکر مختارک کتیردیک ایکی کنج، جواد برکویدن جلب ایدلمش، خلق شاعرلری ایمشار، بونلر آیین انساننده ذاکرک ایدرلرمش. کندی روایتلرینه کوره بوکنجلر، اوقدر چوق(نفس) ازره بیلیرلرمش که اوچ کون، اوچ کیجه سویله سهر نفسلر، بیتزمش، فی الحقیقه بونلردن بعض کوزل نفسلر نوط ایتدم. صوکر ا بونلرله ده معراج بحثی قونوشدق. ویردکاری معلومات تماماً دده نک سسویله دکاری شیردی. فقط بونلر، بو معلوماتی برمعراجنامه دن آلدقلری حس ایتدیردیله، درحال بونی یازدق. بعض یرلری ناقص ویا کلس اولمقله برابر مهم اولدیفنی ایچون نقل ایدیورم:

کلدی جبرائیل بویوردی، حق محمد مصطفی!

سنی معراج اوقودی دعوته قادر خوجا.

اول امانت بو ایدی: بر رهبر طوناسک!

قدیم ارکانه یاتاسک، طریق مستقیمه.

محمد شوله واردی، یوقدر بزدن برعزم.

شیمدی سندن آل طونایم، حق بویوردی والضحی

ایکی کوکل برایتدیله، یورودیله درکاهه.

واردی درکاه قابوسنه کوردی برآرسلان یاتیر.

هایقیردی نجی ، حمله قیلدی باشه قویدی برندا .
 ینه حقندن ندا کلدی ، قورقه حبیم دیدی .
 ایستر سندن نشانه . محمد خاتمک ویردی .
 آرسلان اولدی یاسا کن یول ویردیلر محمد
 آرسلان کیتدی نهانه واردی حق ده فاف (طواف) ایتدی .
 نه یاووز شیرک وارمش ، خیلی جور ایله دی بزه .
 کوردی بیچاره درویشی ، همان یوتمق دیله دی .
 ععم اوغلی علی اولایدی دایانایدی او شیره .
 اوسنک شیر دولتک ! سکا تابعدر حبیب !
 اشیکیکده یاسپان اولمش ، قبه نی قبله نگاهه ،
 دو قسان بیک سرسویلشدی ، ایکی جهان دوستی ایلن !
 توحیدی ارمان ویردی ، یر یوزنده انسا به .
 اکیلدی سجده ایله دی خوش قالدق سلطانم دیدی .
 محمد آیاهه قالدی ، امتق دیله دی .
 مؤمن قولک یارلیغادم دیدی اونده کبریا .
 سجده به قودی یوزک حقه تسلیم ایتدی اوزین .
 حق ویردی بر صالحیم اوزوم آل کیت حسن حسین
 سلمان ، اونده حاضر دی ، شینا لاه ، دیله دی .
 محمد ، بر اوزوم قویدی سلمانک کشکول اللهه
 محمد قالدی یورودی ، یول اوغراندی قرقلره .
 واردی قرقلر درگاهنه ، ساکن اولدی او طور دی .
 جمله سی سجده ایتدی حضرت فیض اللهه .
 سزه کیملر دیرلر ، دیدی . بزه قرقلر دیرلر ، دیدی
 هانی سزک بر دانه کنز ، سلمان شینا للهه ،
 سلمان شینا للهه کلدی ، کشکولی میدانه قویدی .
 قدرندن بر آل کلدی ، ازدی انکور ایله دی .
 ایچندن بری نوش ایتدی ، جمله سی اولدی سکران

مؤمن ، مسالم صربان ، بریان هب قالدیلر سماعه .
 محمدده بیله قالدی قرقلر ایله سماعه
 ویرلدی دستوری ، کافی دیدیلر هوالله الله .
 الاری چالپانه چالار ، دیللری لاله الله .
 محبتلر قدیم اولدی ، یول ارکان یرینی بولدی .
 کوندردیلر محمدی ، خاطرلری اولدی سوا .
 علی مکلدی ، طواف ایتدی ، مهری اورنایه قویدی .
 سن بر ستر ستر اللهسک ! دیدی صدق یاعلی .
 اولمسک ، آخرمسک ، ظاهرمسک ، باطنمسک .
 بن دخی سکا باغلی یم ، امام علی المرتضی .
 (شاء خطایی) م واقف اولدی بوسری سویله مکه
 حق سوزینه اینانمادی قلابی چوروك ارواحی .

بر آراق محبت آرقاداشلرم ، بنم علویلکم حقنده بندن ایضاحات ایسته دیلر وهنوز
 آینه کیرمدم ، چوجوق ایکن کیردم . فقط - یول آرقاشمدن اوپله اوکرنمشدم -
 چوجوقلری یاریده چیقاربرلردی ، صوکرما مهاجر اولدق ، برداها کیرمک نصیب اولمادی ،
 دیدم . حالمه چوق آجیدیلر ، واه واه واه دیمک که داها ایچریسنی بیلمزسک ! یازیق ،
 یازیق ! . بویله بر آش طوتسا کز نه اولور ، قانمز سکا چوق قایتادی ، دامار قانی چه کر ،
 دیورلردی .

بو آرقاداشلریمک روحلرینی علویلک اوقادار حرارتله صارمشدی که وضعیتمدن شهه
 ایتیم اصلا خاطرلرینه کله دی . صاحب ومصاحب ورهبر اصوللرینی تماماً آکلاندیلر .
 بوبخشلر ایلریده تکرر ایدمک وبوقسمک صوکنده عمومی صورتده نقل ایدیلر جکدر .
 آرقاداشلرم « ارکان » ده نیلن شینک ایچری کیرمه یئلره محب دخی اولسه آکلانیلما یا جغنی
 سویله دیلر .

ایرته سی کونی برهیئت حالنده قصبه یه کیدیوردق . اوزاقدن برقه کوروندی .
 بوراسی حمدی سلطانک تربه سی ایمش . حمدی سلطان قارغین دده سنک جد اعلاسی
 ایمش . اسکیدن بوغانله (دودوک) قربه سنده اوطوریورلرمش . فقط دودوک قربه سی سف
 اولمش . شیمدی اوراده یالکیز تربه قالمش . حمدی سلطانک باباسی « قلندر » ، سهله

قريه سنده ياتير . فقط حال حياتنده هرايكيسى قارشىكي تپه ده ، دودوك تپه سنده اوطوريورلردى .

حاجى يكتاش ولى ، ملاطيه دن سيد بطل غازينك زيارته كيدر كن دودوك تپه سنده قلندرى زيارت ايتمش . قلندر ، پرينك تشريفى كورونجه « صالاق » [۱] ده كي قوزولرك هپسنى پيرك قدومنه قربان ايتمش . آقشام قويونلر كانجه مهله شيور . حاجى يكتاش بونك سببى صوريور و قربان ايديلن قويونلرى تكرار صالاق دن چيقاريور ، آنالرينه كونده ريور . بوسيله دودوك كوي تپه سنده قوزى قيران تپه سى ده نير . الآن قوزولرك ياندينى يرلر بللى در . حاجى يكتاش كوتوكنده بوراسى قوزو قيران دركاهى ديه اوقونور . قلندر ، سلطان مرادك علمداريدر . محاربه انساننده كنديسندن صو ايسته مشلر ، آله بر « سهله » [۱] كچمش . اونكله صو كتيرمش . بوسيله قبرينك بولوندينى كويه (سهله) ده نيلمش .

يول آرقاداشلرم ، بكا اوجوارده كورون تپه لده برر (ياتير) بولوندينى وبونلره حائد منقبه لرى برر برر آكلاتديلر . بوقادار ياتير (اوليا) بولغنى هيچ بر رده كورمه دم : دور حسن بابا ، توتونلى بابا ، كچه لي بابا ، صيرىقلى بابا ، اوچ باش ، يالين غازى ، حسين غازى ، يديلر وبونلرك هر برى برتپه ي طومش وهرتپه بوسورتله يالكز ماده دكل ، معنا غوليرى روحلرندن جذب ايتمشدر . بو نقطه نظردن ديه بيليركه غوليلر ، ياتيرلر واسطه لنى ايله وطنلرينك طاشنى ، طوراغنى الوهياشدير مشلردر .

بوياتيرلرك ترجمه حاللى چوق جاذبدر وبوحكايله اوقادار تعمم ايتمشدر كه سنى لر دخى ياتيرلردن استعانه ايدرلر . زيارتلىرینه كيدرلر وفايدالرينى اومارلر . بونلر حقنده ايلريده عمومى صورتده بحث ايديله جكدر .

بولده (سهله) قريه سى حقنده آلدنيم معلومات بنده اورايه كيتمك آرزوسنى اوياندير مشدى . (چييق) « كلديكم زمان سهله ده ده سى اوغلنك ، نى مسافر آلىق ايچون كلش اولدينى اوكرندم . بر آز متردد كوروندم و خاطرلرندن چيقامادم . حالبوكه اورايه كيتمك - بالخاصه بوشكلده - نيم ايچون بولونماز برفرست ايدى . حركت ايتدك . شيمدى بوكنچ ايله دورت ساعتلى بولى قونوشه قونوشه كيديورز . قصبه دن چيقار كن بردكانك قابوسنده بر آدمك بزه باقديغنى بكا كوسترمشدى وبونى موضوع انخاذايدهرك آكلاتمايه باشلادى :

[۱] صالاق - اطرافى چه وريلش ير ، سهله - قابور ويا آلهك ديمكدر .

شوقاپوده دوران آدمی کوردیکزیا . بو آدم اوچ سنه در ، بزم یوله کیرمک ایستر ، کندیسوی محبدر . خارجدن بریسی ، بزم یوله کیرمک ایستره اوئی اوچ سنه تجربه ایده رز . باقالم بزم یوله تحمل ایده بیله جکمیدر . بزم یول ، چوق اینجه در . هر کسی آلمایز ، بر آدم یوله کیردیمی آرتق چیقماق یوقدر . سر ویرمک وار ، سر ویرمک یوق . اوچ سنه دن بری آکلادق که بو آدم ، صادقدیر . فقط هنوز اوئی ایجری به آلسادق . — نیچون — چونکه قاریسی داها یوله کتیرمه دی . معلومدر که بزم یوله اولی اولمایانلر کیره منزل ، اولی اولونجه ده قاریسی ایله برابر کیرمک لازمدر .

— طبعی ، همده بو آدمک بر مصاحبی اولماق لازم . کندیسنه مصاحب طوتمشیدر ؟

— صاحب و مصاحب ، قاری ایله برابر یوله کیره جککری زمان طوتولور . قادین اولمازسه

آش طوتامازلر .

— یا ! بزده داها کوچک ایکن ده صاحب و مصاحب اولورلر ، اوله نجه ده قاریلی

آش اولورلر .

— بزده او یله دکل صاحب و مصاحب اولماق ایچون اولی اولماق شرطدر ، چونکه صاحب

و مصاحب اولماق ایچون آینه کیرمک لازمدر .

— کوردکمی !ا! دیمک که بزم طرفلرده کی یول عادتلی ایله بورلرده کی عادتلر آراسنده

فرق وارددر . ایشته بن بونلره چوق مراقلی یم . عجبا بزده کی علویک عادتلی ایله سزده کی

علویک اصوللری آرسنده نه کی فرق واردر . بومسئله بی شیمدی سنکله یوله حل ایده لم .

بر آدم یوله کیرمک ایچون اقرار ویره جک ؟ بونک سزده اصولی ناصلدر ؟ .

— بزده بر آدم اگر علوی عائله سنه منسوب ایسه اوئی تجربه یه لزوم کورمه یز ، اگر

علوی عائله سندن اولما یوب ده ده مین سویله دیکم آدم کی خارجدن کیره جک ایسه اوئی اوچ

سنه تجربه ایده رز . بومدت ، آدمه کوره بعضاً آزالیر ، بعضاً ده چوغالیر . بوتجربه مدتده

بو آدمه بعض آغیر تکلیفاتده بولونورز ، باقالم تسلیمیت کوسته ره جکمی دییه . تجربه من

بیتدکدن صوکر ، او آدمک رهبری ، اوئی آلیر ده ده نک حضورینه چیقاریر . ده ده اوکا

اوچ دفعه بزنی بویوله آلمایز ، بزم یولاز اینجه در . سن بویوکی قالدیرامازسک ! کله ، کله

دونه ، دونه ! دیر . طالب هر اوچ دفعه سنده بن صادقم ، سر ویریم ، سر ویریم .

خی ارشاد ایدیکز دیر . صوکر ده ده ، اوکایمین ایندیرر . اگر سوزکدن دونه ک علی نک

قلیجی باشنه اولسونمی ؟ اون ایکی امامک غضبی سنی چارپسینمی ؟ بو اقراردن دونه سکه

أرنلر حضورنده یوزك قارا اولسونعی . طالب ، اولسون جوانی ویرر . اوندن صوكر ادهده ، آله ، دیلنه ، بلنه پك اول ! اون ایکی امامی حق بیل ؛ ایمانم ، الله محمد علی ؛ مذهبی ، جعفر صادق . وار رهبر کدن یول ارکان اوکرمن دیر . طالب ددهده نك حضورندن چیقار .

— ددهده ، هیچ بردما ویا کلبانك اوقومازی [۱] .

— اوقوراما بن اودعالری بیلیردم ، اونوتدم . شیمدی باق ! بن سکا تماماً آکلادایم صوكر سن ، سزده کیلری آکلادیرسك ! بواقرار ، اوچ دفعه اولور ، یعنی اوچ سنه ، هر سنه تکرارایدیلیر . اوچنجی دفعه سنده اقرار تمام اجرا ایدیلیر . اوچنجی اقرار . آیین باشلارکن یاییلیر . رهبر ، اقرار ویرمك اولان طالبك بویوننه بریالق پارچاسی ویا قوشاق طاقار . اونی بر قویون کبی یهدهرك ارنلر میداننه کتیرر . ارنلر هپ پوستلرنده اوطورورلر . رهبر ، ای آیین جم ارنلری سزه برقریان کتیردم ، قبول ایدرمیسکمز . دیر . ددهده ، بزم یولمز اینجهدر ، کله کله ، دیر . وبواوچ دفعه تکرر ایدر .

اوچنجی ده ، ددهده طالبك ایکی اوموزی آراسنه آلفی قور ، « انمایایمونك » دعاسی اوقور . صوكر طالب قالقار ، اول ددهدهیه صوكر ارنلره برر برر نیاز ایدر . اگر صاحب ، مصاحب مراسمی یاییلاجق ایسه بونك ایچون کوندوزدن حاضرلق اولور . اخوانه خبر ویریلیر ، اوکیجه هپسی طوبلانیر ، آیین باشلار . صاحبلك هر برینك قربانی ویا هپسنك بر قربانی کایر ، قربان ایله برابر طالب داره دورور . صوكر قربان اول ، قصابه صوكر ا یوزوجیبه ، صوكر آشچیبه ویریلیر . قربانك هیچ برکیکی قیریلماز ، دریسی باغیر صاقلری وکیکلری خصوصی محله کومولور . بونلری یابانلرک هر برینك وظیفه لری واردر . صوفراجی ، بولاشیقچی ده آیری در . آیین کیجه سی ، هرکس کندی وظیفه سی آراکائی یاپار . بکجیلر دیشاری ده چوجوقلرک ایجری کیرمه مه سی و خار جدن یابانچی کله مه سی تأمین ایدر . ایجری ده میدانچی ، کوزجی ، ذا کرلر ، ساقیلر موقعلرینی آیلرلر . میدان

[۱] محاوره آراسنده بعض سوزلر داما یکمشدرکه بورایه یازمقده فایداسی اولمادینی ایچون اولنری یازمادم . بوقایدیم سطرلرده ده بوکی قسملری هپ طی ایتدم . یازدیقم قسم تماماً مخاطبمدن آلدیقم شیلردر . آنجق بونلری بعضاً مزج ایدیورم ، بعضیلرینی خذف ایدیورم . دقت ایدیلن شی ، اولنردن آلدیقم معلوماته ، اولی معلوماتدن برشی علاوه ایتمه مکه چالیشمقدر . تقدیم و تأخیرله ، موضوعه طائد اولمایان محاوره لره اهمیت ویرله مشدر .

پوستی قورولور، بو پوسته اشلر یاتیریلیر، اوزرلرینه برچارشاف که ریلیر، دده بونلری پنجهلر یعنی ارکان دکنکی ایله اوچ دفعه یا الله، یا محمد، یا علی دییه رک پنجهلر. بو صورتله بو آدملر بر بریله قاردهش اولورلر.

آرتق بونلر، بر برینک اوینه کیدوب کیجه قاله بیلیرلر، ایسته دیکی ییمکلی صورمدان آلیر، بیر وکندی اوی کی حرکت ایدرلر. اگر مصاحبی اوده یوق ایسه اونک باجیسی ایله قالیر، ایسترسه اوراده یاتیر. اگر اشنک باجیسی یاتا قده چیریل جیلاق کورسه قطعاً یوره کنی بوزمایا جقدر. اشنک قاریسی ایله بریاتا قده یاتسه قلبی پک طوتا جقدر. صاحب، مصاحبی کندی قاریسی ایله یاتیر کورسه قلبه شبهه کیرمه یه جکدر. قلبه شبهه کیردیمی، بیتدی. ایشته بزم بولک انجه لکی بورالرده در. شیمدی حکومت، قادینلرله ارککلرک برآراده بولونما لری و اخلاق لری تمیزله لرینی تأمینه چالیشیور. بزده ذاتاً بو وارددر. شیمدی دانسلر مودا اولدی. حالبوکه بزارکک، قادین بیلدیورسک طبیعی، آیین ده سماع اویونی اوینار. بزم یولزک کوزلکی و مقبولکی بونکله ده آکلا شیلیور.

بوسوزی کویه کیتدکن صوکر ا یول آرقا داشمک باباسی، اصل دده، برایکی دفعه مناسبت دوشوره رک تکرار ایتدی.

بوصیرالده آرتق کویه یا قلا شمشدق. آرقا داشم، اطرافی درت دیوار ایله چه وریش بریر کوستردی. بو، سید صیامی (صیام فقیه)، کویده کی بویوک تر به ده یا تمقده اولان (قلندر) ک باباسی در. کرک قلندر و کرک سید صیامی نک یاتدقلری یلر چوق دلنشین در. ایکی طرفی چاملق و آغا چلق اولان مسلسل تپه لرک آراسندن جییق صوبی آقیور. دره کناری هپ باغچه لک در. ایکی سنک ده قبرلری، دره کنارنده آغا چقلر آراسنده در. یالکنز سید صیامی نک تر به سی یوقدر. چونکه خراسان ارنلر ننددر. خراساندن کله ن ارنلر، غایت غضبلی و صیقیتیلی اولدقلری ایچون اوزرلرنده قبه طوتا لزلر. بو کویده کی او جا قلیلرده کندیلرینی قلندر نسلنه نسبت ایدرلر. حالبوکه بونلر بز (تورکمن) دکاز، دیرلر. قارغینده کی دده ایسه خالص تورکمن اولدقلرینی سوبله دکلی حالده کندی نسلانی قلندره نسبت ایدیوردی. کویه کچ وقت کیرمشدک. برچوق جانلر کلدی، کوروشدک. دده یه خبر کیتدی، کله دی. ظن ایدرم، صیزمش برحالده ایدی.

بونلرده آتشین برعلویلک روحی وار. هپ صحتیمز، علویلکک محسانته دأردی. بونلر، بیلیم نهدن حکومتک اجرا آتندن محی چوق ایستلر و دائماً حکومتک امرلرینی

آلقدیشلارلردی. علویلك عشقیله و اخوانی زیارت قصدیه بورالر. قادار زحمت اختیار ایدن مسافرلری، بوعشقندن، بوفدا کارلغندن دولانی تبریک ایدیورلردی.

ایرتسی کون ایرکنندن دده کلدی، دمک واری اوغل؟ انحصار اداره سنک بوکونلرده چییق سرکنزیه مسکرات کوندره مه مه سنه و هیچ کیمسه ده راقی قالماش اولمسنه رغماً دده نك چکمه جه سندن شیشه لر چقمغه باشلادی. دده، بزم صحبت مزدن پک حظ ایش، جای کنارینه سوکود آلتنه کتیه منی تکلیف ایتدی. معدمه مک هیچ آلیشما دینی بوزهری هیچ یوزیمی اکتیمه یین ایچمک مجبوری واری. ایلك قدح لرده دده نك اوغلی ساقیلک ایدیوردی. قدحی آوجی ایچنده طوتار واییک آل ایله دیز چوکه رک صوناردی. دده، قدح لری طوقوشدیر منی ده اونوتادی. عشقمزه، سحتمزه، آرئلرک (بوسوزلردن سوکرا دده برقاچ جمله عادتدا اوقورکی اوقودی. چوق دقت ایتدی کم حالده آکلامغه موفق اولامدم) دیهرک ایکی آل ایله قدحی یووارلادی. و بوش قدحی بر آل ایله اوستنی قاپار کبی یاپازق ساقی به اعاده ایتدی. ساقی ینه دیزاوستی دده نك آلی اوپرکی اکیلدی. قدحی آلدقن سوکرا تکرار یار ایتدی. دده به عشق اولسون ديدك، دده ایلك کله سی عشقک دیبه باشلایان رشیلر سویله دی وهر دفعه سنده بویله سویله دیکی حالده ینه آکلامق نصیب اولمادی. بزبوکی یرلرده، هوا یوالله، آرئلر قبول ایتسین، طرزنده عمومی جواب ویرمکی اصول اتخاذا ایش ایدك. دده، برآراق یالکیز قالمای آرزو ایتدی، فقط بوندن یالکیز، ساقیلک ایدهرک، کندیمی زهری ایچمکدن قورتارمش اولدم. اسراره داترکوروشه مدك. دده، قلندرک ترجمه حالندن وسید صیامیدن بحث ایتدی. بوتربه دلیلر کلیر واییک اوچ کون قالر افاقت بولور، دییوردی. بونلرک اسملر اوزرنده مثاللری سویله دی. حاجی بکتاشک ترجمه حالندن بحث ایتدی. حاجی بکتاش، سید بطل غازی نك طورونی ایش. حاجی بکتاش یتش بیک آرئلره خراساندن کلش، کندیسنه دنیا و آخرت سلطانلی ویرمش. فقط یالکیز آخرت سلطانلغی قبول ایش. هر طرفه خلیفه لری کوندرمش، قلندرده اونك خلیفه سی ایش.

سید بطل غازی نك آدی عبدالوهاب غازی در. باباسی حسین غازی، آقره ده یاتیورمش. انکورینک آدی معموریه ثلثه در و ۱۸۸۴ محله سی وارمش، خلیفه بغدادده اوطورورمش. بونلر ملاطیه دن خروج ایشلر. کوپکلری عبدالسلام داغنده یاتیرمش (آباش جهتنده). سید بطل، قلعه جق (چییق قضا سنه حدود اولان قضا مرکزی) قلعه سی فتیح ایتدیکی

زمان اورانك اهايلیسی آغاجه طابارلر مش. آغاجه امان دیمش لر، سجده ایتشلر، آغاجك آدی نه من آغاجی قالمش. آلآن اوراده آمان آغاجی دییه آنیلان برمسیره وارمش. کندیسنك یدی پارچه کوی وارمش. بو کویلر، سهله اوجا غنه باغلی. آینه کندیسسی ریاست ایدیور. بولردن بر زمان حق آلیر مش. برحق ده چلبی افندیز ایچون آلینیر مش فقط شیمدی برقاج سنده نه آیین اولیور، نه ده حق آلیر. اونك ایچون کندیسسی باغیچه ده بو اختیار حالنده چالیشیور مش. بزده قاج کوچ یوقدر. برانسانك آییلکی، قادینلرله برابر بولونوب ده قلبی بوزماماسی ایله بللی اولور. قادینله تماس ایتلی، فقط معرفت قلبی بوزماملی. قلبی بوزدکی صوچلو اولدك! اونك جزاسی وار. بوکی جزالری ده ده کندیسسی ویرر.

فقط قباح بو یوک اولورسه مثلاً بریسی قاریسنی بو شارسه بو نك جزاسی داهای بو یوک ده ده، قارغین ده ده سی ویرر. او لزوم کورورسه چلبییه قادار کونده ریر. چلبی، اوندن جزای نقدی آلیر و قصورینی عفوایدیر. بزم یولزده قادین ترك ایتمه یوقدر. ایکی قادین آلمق واردر اما اونی ده یایماز. قاریسنی ترك ایدن ویا اوکا خیانت ایدن کیسه لر جزا اولار ق میدان آلماز.

اوکله ییمکی زمانی کله شدی. خصوصی مسافرله قربان کیسلمزسه محقق برخروس کیسلیر. اقشام ده اوکله نه ده بزه برر خروس کیسلیمشدی. ییمک ییمه ده ده بر طاقم مراسم وار: شاه مردان، پیریمز، حاجی بکتاش کله لرینک کچدیکی بر دعا ایله طعام تناول ایدیلیر، ییمکک صوکنده ده پیرلردن، ارنلرک ارواحندن بحث ایدیلن دعالر او قونور.

بوندن صوکر قلندرک تره سنی زیارت ایتدك. تره، کارگیر واولدقچه معظم قبه سی ایله اسکی بر تاریخه طاند اولدیغنی کوستریوردی. تره نك هیچ برینده تاریخ یوق. کویلولر آراسنده ده بو کادائر برعنه موجود دکل. بو کویک مؤخر زمانده اشکل ایتدیکی و تره نك چوق اسکی اولدیغنی آکلاشیلیور. تره نك دیوارنده قان یختیلری کورونیور. دیمک که قربانلر اوراده بو غازلانیور مش. تره نك برنجی قابوسندن ایجری کیردك. بوراده که ییمک بوینوزلری و بوینوزلرله باغلانمش بر چوق چاپیت پارچهلری کورولدی. کوشه ده ترسته قونمش برستون باشلی دوریور. اوزرنده سکزان کچوک طاش وار، بولرده فال طاشی ایتش. مرادی اولان بو طاشلری جفت نك آیرر، آراسنه پارا قاریشیدیرر. ونیشه کوره جواب آلیر. ایکنجی قابودن کیرنجه تره کورولور. بوراده ده بر چوق

بز پارچه لری . تر به اوروتوسی پارچه لشمس ، تیمنا اوندن پارچه لر قوپارلدینی آکلاشیلیور .
تر به نك بر طرفنده زمیندن آلتنه دوهرو پرده لیک وار . ایچنده بز ، پاموق ، طاش ،
وطوپراق وار . بونلر ، آلتنه نه کلیرسه تفال ایدیله جک و معالجه ایدیله جک شیر . تر به رسماً
قابالی اولقله برابر . شمع دانلرک بقایاسی ایچنده ... حکومتک نظر دقتی جلب ایده جک
ماهیتده دکل .

فقط قلندرک اصل جالب دقت اولان یری ، داملالی طاشده کی چيله خانه سی دره بوراسی
کویه یاریم ساعت مسافده . داملالی طاش ، بویوک بر قیادن صو ، صیزمانسندن دولایی
بونامی المشر .

بوراده حضرت علینک آنتک ایزی و قلیچنک اشارتی وار . قارشى تهده یاتان (باتیر)
برقیزی تعقیب ایدرمش . قیز بو طاشک ایچنه دالمش و طاش قیزی ایچنه آلدینی ایچون
پاتیرک بد دماسنه اوغرامش ، الی الابد کوزینک یاشی دینه سین . بوندن دولایی داملالر دوام
ایدیورمش .

بو اوچوروم کی قایانک اوزرنده کوچلکله کیدیله بیان بریرده ، چيله خانه ، بر طاش
قوووغندن ، کوچوک بر ایندن عبارت . اینک طاوانی اورتنه سنه تل ایله بر نعل پارچه سی
باغلامش . کرک تل و کرک نعل پارچه سنک اطرافی بز پارچه لری ایله دولو .

دهده واقرباسی ، هر حالده دهها بر قاج کیجه مسافر قالمقلمی مصر آ طلب ایتدیله .
اختیار باجیلرده بویه اوفاق بر مسافرلک دن برشی آکلامادقلرینی سویله دیله . بومناقشه لرله
ساعتلر کچدی . ذاتاً معدوم بوزولمشدی ، بر کیجه دهها قلیرسم حاتم یامان اولوردی . بر آراق
قادیلر آره سینده بر کورولتو اولدی ، مکر بر یولجی اورادن کچرکن بوکوی قیزیلباش
کویی ، دیمش . قادیلر ، قیزیلباش تعیرندن چوق قیزیورلر ، مقصدلری بلکه بر فیدا اولور
امیدیه مسئله یی بکا ایشیدیرمک ایدی .

نهایت کچ وقت شعبان اوزی قضاسی داخلنده بر کویه کیتک اوزره یوللاندق .
اون بش یاشنده بر چوجق بکا ترفیق ایدلدى . بوتون بیلدکارینی کمال صمیمتله بکا
آکلاتان ، بوعلوی یاوروسی بنم ایچون بر شفقت که سیلمشدی . فی الحقیقه یولده بر آز
راحتسز لاشدم . فقط او ، بندن زیاده مضطرب اولیوردی .

سیاحتم انساننده دینی بر هیجانک بوتظاهرنندن زیاده بنی دوشوندورون برشی اولمادی .

مشترك اعتقادلر بولونماسى ويا اويله بيلنمەسى، انسانى الك قوتلى علاقه لردن زياده بر برينه بند ايدىيور .

ايشته بولوحه ، شيمدى جانلى بر صورتده قارشيمده دور ييوردى . بر زمانكى باطنى خدا ئىلرني، حشاشين مر يدلرني شيمدى ياقيندن آكلا يوردم . آنادولوده علويك روحنى تحريك ايدن عاصى مجددلرك دا ياندقلىرى قوتى ، شيمدى تامما قارشيمده كوردى . بوروح ، آتنيك بركونى ايجون قورقونج بره يولا ماهيتنى حازر .

فى الحقيقه بوندن صوكرا ايتديكم اوچ درت كويك برنده ، بريسى بك افندى بزه ، چوق شسكر چوق قالا بالفز . سز ، درس طر فلرينه ، داها ايجريلره كيتديكنىمى ، اورالرى هپ بزدن در . سن بورالره باقما ، بورالرى هيچ . دييوردى . بوسوز ، لاعن شعور ، سويلنمىشدى . بونى ايجاب ايتديره جك برسبب وسياق كلامده يوق ايدى . اكر انسانلرى شعور دن زياده تحت الشعور اداره ايدر نظريه سنده بو حقيقت وارسه وضعيتك اهميتى دركارد .

بو كويلرده عسكرلكه قارشى ميل اولما ديقنه مطلع اولدم . بر زمان قاب قاچلر وارمش . بولدن چو جوقلىرى قاپار قاچارلر مش وعسكر اوجاغنه ويرلر مش . برداها اوچو جوق اوينه عودت ايتزمش . بو غننه نك قورقوسى حالار و حلدده موجود . بورا كويلولرى ، توركن عادتلىرينه چوق صادق . (اميرلر) كوينك اوچ بوز سكسان ايكي سنه لك ، (يكي كوى) ك دوقسان سنه لك اولديغنى ، بيليورلر . اجدادلرينك اسملرني بر سلسله حالنده بيلنلرده وار . چونكه اوجا تليلرده سلسله نامه لر بولونيور . وده دلر ، خلق كندينه باغلامق ايجون اسكى غننه لك محافظه سنى تامينه چاليشيور . بونلرك بو كويلرده او طور مادن اول زه لرده كز دكارىني ومنسوب اولدقلىرى اجداد (ياتيرلر) ك ترجمه حالنى بيلنلرده كورولدى .

يكي كويده كى دده ، جبالى اولادلر دن ايمش . جبالى ، اوچ قارداش ايمش . بونلردن برى ، قرق كشى ايله روم ايلي به كه چهر ك بولاي رده شهيد دوشمش . جبالى ايسه استانبولده خليج ده مدفون ايمش وبوكا دائر بر جوق مناقب .

بو كويلردن شعبان اوزى داخلىنده كى كويه ، اوراده بر طاقم خلق شاعرلى اولديغنى ايشيتديكم ايجون كيتمىشدم . بونلره كوروشدك . كندى سويله دكارى نفسلى وييكه نكلىرى مشهور نفسلى او قوديلر .

بونلر ايجنده ، عاشق على نك بر نفسى ، شاه مردان على يى ألوهياشديرييور . بونى ، بر جوق يرلرى ياكش ومعناسز اولمقله برابر نمونه اولارق يازييورم :

نفسى

سراسر ، پياپى ، سىنىك هر رحك دامارى .

لافتاسك ، نقطه تاسك ، هل اُناسك يا على !

يوقدر غيرك سن دواسك ايكي جهانك شاهی

لافتاسك ، نقطه تاسك ، هل اُناسك يا على !

بر نقطه دن خلق ايله دك ۱۸ بيك عالمى ،

نخن قسمنا حقده چالديك قلمى .

موسايه طورده بيك بر كلامى ،

لافتاسك ، نقطه تاسك ، هل اُناسك يا على !

وما ارسلناك الا رحمة للعالمين ،

بو آيتك حرمتنه خلق اولدى آسمان زمين ،

وهو على كل شي قديرسك سن همين .

لافتاسك ، نقطه تاسك ، هل اُناسك يا على !

وحده لاشريك له الحمد لله جوق شكر ،

كيى ايله دك لاحتياج كيى ايله دك فقير ،

اوليالر ، انيالر دائما بونى اوقور .

لافتاسك ، نقطه تاسك ، هل اُناسك يا على !

روزدى كون جهانك سندن اولور معين ،

بيك بر اسمك ذكر ايدرلر جمله جان .

سكيز اوچق زينتنده ذكر ايدرلر حور و غلمان ،

لافتاسك يا على ؛

(على) دير ، جرمى عفو ايله حق شهيد كر بلا

خاندان مصطفاسك سنىك جمله دن اعلا !

لايعلم الغيب الا الله تعالى ،

لافتاسك ، نقطه تاسك ، هل اُناسك يا على !

کویده سیوری صادق دییه برشاعر وارمش یاقینده اولمش. بونک نفسلری و منظوم
پارچالری، آلدی دولاشیور :

سن سنی دهنه مه ایلی نیلرسک !
الده کی قصوری نه یه کوردک سن .
شاقیر بلبللرک فردوس باغنده ،
وقاسی اولماق بر دیکنه قوندک سن !

موت اولما یجه جسد یونورمی ،
کیزلی سرک هر لاذنه ده نیرمی ؟
آلتون کرپیچ طاش دیواره قونورمی ،
نیچون بویله چامور ایله اوردک سن !

بن عارفم دیرسک شاقیر دیلک یوق ،
آجیلیمش باغچه سگ غنچه کلک یوق ،
شریعتده ، طریقتده یولک یوق ،
نیچون بویله معرفتی دیردک سن !

(سیوری صادق) بویله کوردی قارای ،
عاشق اولان معشوقی آرای ،
نه ایلهن یاسیلر کوکل سرای ؟
نیچون بویله فهمسرسک قیردک سن !

بو آدمک چیراقلری آراسنده ، اوقور یازار اولمایان بوشاعرلر وذاکرلر آراسنده ،
معناسی آکلاشیلما یان عربجه جمله لردن مرکب نفسلر اوقومق میلی چوق :

فی انا نقطة تحت الباء ،
با آلتنده بر نقطة آل عبا !
حققنده لافق دیندی ایسه زاهد ،
لحمک لحمی دیمک ایسه شاهد
انامدینه من نور واحد .
علی محمد ، محمد علی .

دیگر : حقنده لافقی انا فتحنا .

انامدینه ، علی بابا .

سوره عمرانی اوقور راویا

قوی طوت قویورمه اون ایکی داری ! .

بورالردن طوپلادیغم نفسلری وسائر منظومه لری بومقاله یه درج ایتک موضوعم خارجنده در . فقط بو طر فده کی علویلرک حیاتی و معنویاتی آکلامق ایچون بو خصوصده برفکر ویرمکی ضروری عد ایتدم . بونلردن طوپلادیغم منظومه لر آراسنده (میر آنا) نک بردستانی واردر . بونی هپسی از بره بیلورلر . آکلاشیلماسی اولدجه اورتا بر سویه یه متوقف اولان بو دستانی بو کویولر چوق کوزل آکلایورلر . سویه لرینک درجه سفی و تعقیب ایتدکری فکرلری کوسترمک اعتباریله مهم اولان بودستانی ده نقل ایدیورم :

کوش ایله بندمی آی یار دانا ! دانا ایسه ک فهم ایت سریزدانی .

عجب نه حکمتک ایله یور نما . نما ایتک ایچون ذات سبحانی .

ذاتنه تجلی قیلدی ابتدا ، تجلیدن بر نور ایله دی پیدا .

فکر ایت نه دربرکز قدرت مولا ! براقادی دیلندن ورد مثانی .

چونکه یارادیلدی اول نور عالم ، آندن ظهور اولدی ارواح آدم .

روح مصطفی به قیلدی مکرم . اوسیدن خلق ایتدی کونی ، مکانی .

کن ، دیدی وارا اولدی ، بو کون و مکان ، ملائک ایله اوقبه آسمان .

اولا آیدینلق اولدی نمایان ، قوردی بو افلاکی ، چرخ ، دورانی .

عقله ، فکره صیغماز حکمت ستار . حق دوستنه ایلدی غروری اغیار ،

اول خلیل الله کزار اولدی نار . بویله اولدی حقل امری ، فرمانی .

حق تجلی قیلدی طورده موسایه ، آنده حیران قالدی سرمولایه ،

رب أرنی ، دیدی ، دوردی دعا یه . اول زمان ایشتدی اول ، لن ترانی .

بی پدر ظهوره کلدی مسیحا ، نیجه معجزات ایله دی اجرا .

داره چکدی اونی قوم نصاری ، انکار ایلدیلر روح رحمانی .

شریعت سنجاغک دیکدی اول رسول . قرآن ایتدی اوکا خدادن نزول .

اونک غیرتی ایدنلر قبول . بولدیلر جتی ، باغ جنانی .

- شریعتك قوردی شاه انیا .
 دوغدی ، کلدی هم علی المرتضی ،
 علی نك سربینه عقلر ایرمز ،
 جهان حیدر اولسه کور اولان کورمز .
 فساد دوشدی بر عالی ملعون .
 عبدالرحیم اوغلی ملجم ، دوکدی خون .
 نماز قیلمق ایچون مسجدده واردی ،
 نماز قیلار ایکن اول شاهی اوردی .
 شاهک شهید اولدیغنی بیلدیلر ،
 امام حسنه زهر صالدیلر ،
 نهها قالدی اولو حسین شهزاده ،
 لشکر چه کوب قصدی علی اولاده .
 مروان کربلایه واردی او طوردی .
 عبادت ایدردی ، اذان او قوردی .
 حسین بونلری کوردی (آنده) همان ،
 اولاد رسوله اولدیلر دشمن !
 حسین دیدی (اولدم) ای قوم عدو !
 آخرتده یریکز اولماسین طامو ،
 بوایسه (سوزدن) هیچ کیمسه اولمادی عنون ،
 شاهی شهید ایتدی اول ، شیر ، ملعون !
 اون ایکی امام له اون درت معصومک
 حق بلاسین ویرسین اول قوم شومک .
 نیجه قانلر ایچدی خاک کربلا .
 بودعوا عالمده سویله نیر حالا ،
 سه و نه لر دوست اولدی ، سه و نه یه ن اعدا .
 طریقت بر جنه دیکدی نشانی .
 عقلی ایره نلرده بیانه اورماز .
 عشق اولسون کورنه کندنی نهانی .
 عهد پیغامبره ایدر لر مغبون .
 کورنه یه اوغزادی حنک آرسلائی .
 ابن ملجم اونک وقتک آراردی ،
 بیلمه دی ملعون ییدیکی تانی .
 اول وقت ملعونه خبر صالدیلر ،
 صولدوردیلر اوغنیجه خندانلی .
 یزیدی درد آلوب دوشدی فساد .
 قوردیلر کوفه یه اولو دیوانی .
 جنک وجدال ایچون اوردوسین قوردی .
 عبادتسز کچیرمز دی زمانی .
 دیدی یارب بونلر ناصل مسلمان ؟
 کیمسه کورمش دکل بویله سیرانی .
 ویرک یتیم لره ایچسک بر رصو ،
 مکان ایتمه ییک کندیکزه نیرانی .
 قالدی تشنه دللر ، چکری یانغین (پر خون)
 دشت کربلایه آقیتدی قانی .
 قانی آقیتدیلر بونجه مظلومک ،
 اهل یننه قیلدی بونجه زبانی .
 قیامت حشره دک قالدی ماجرا .
 حق دورایتسون بزدن شر مروانی .

(میر آنا) بویه ایتمش بزلرده عادت . پیغامبر دوسته ایدمه رز رحمت .
دشمنه اولسون صدهزار لعنت . زیرا ترک ایتمه یز ، یولی ارکانی .

بوکوی خلقی چوق شن و ذوق ایچنده ایدی . چو جوقلر اوینایور ، قیزلر تورکی
سویلیور ، قادیلار بر یاماجدن قازشی یاماجده کیسی ایله کوروشیور ، بویوکلر ، دم چکیور
و بوتون کوی چیغلق ایچنده ...

بورادن دیگر کویه کیدرکن ینه بردلیقانی یی یانمه ترفیق ایستدیلر . اساساً اک بویوک
استفاده یی یالکیز قالدیغمز بر آرقاداشدن تأمین ایدیوردم . بونک ایچونده الک ایی فرصت
یول آرقاداشلنی ایدی . بو آرقاداشلر ، یولده بنمه یالکیز قالمقندن استفاده ایدمه رک علویلمکه
حائد بعض شیلراو کرتمک ایسترلردی . بنده بونلردن بالخاصه شوه موم سوندورمک ، دییه
معروف اولان حادثه یی آکلامق ایستردم . بونلر ایچنده بکا حکایه آکلانانلرده واردی :
مکده بر چو جوق طاس ایچنده یاغ کوتوریورمش ، طاسی آلدن دوشورمش و طاسده کی
یاغ ، قومک ایچنه قاریشمش . چو جوق آغلامغه باشلامش و قارشیدیسندن حضرت علی یی
کورمش . علی ، قوملری صیقمش و طاسی یاغ ایله دولدورمش . بونی آکلانان ، حکایه دن
صوکر ، افندم دیدی ، شاه مردان افندیمز بورایه کلدیمی ؟

— نیچون صوریورسک

— آنقرمه بر زمان آزیلی برقرال وارمش ، بوقرال بعض آدملری ایله مکیه کیتمش ،
اوراده حسن حسین افندیمزی چو جوق ایکن کورمشلر ، بوچو جوقلرک یوزلرنده کی نوری
کورنجه ، ایکی جهان پادشاهلنی بونلرک اولدیغنی آکلامشلر ، اونلری چالوب آنقره
جوارنده کی قلعه لرک بودروملرنده حبس ایتمشلر . حضرت علی افندیمز ، خبر آلتجه ،
کلش برنعره آتمش ، قلعه لر ییقلمش ؛ برنعره آتمش ، قرال و تبعه سی یره سر یلش ؛ برنعره
آتمش ، حبس خانه ییقلمش و حسن حسین افندیمزی قورتارمش . شیمدی بورالرده حضرت
علی نك آنك نشانلری وار .

— بکی اما حضرت علی مکده دن بورایه نه قدار زمان ایچنده کلش ؟

— بر آنده .

— شو حالده قرال ناصل اوندن اول کلشده چو جوقلری حبس ایتمش ، دیمک که
بو حکایه دوشونجه سی اولمایان انسانلری آلداتمق ایچوندر .

بنده بونلردن ، دهده لرک احوالی و اونلره مریدلر طرفدن ناصل حرمت ایدیلدیکنی ،

اولرده کی عانله عادتلرینی، دوگونلره، بایراملره طائد مراسمی سوراردیم. آیین جم حقیقده معلومات ویرمکدن اکثریا چه کینیرلردی. بونلری بن، دیگرلرندن اوکرندیکم طرزده آکلاتیر ویا لکیز آرقاداشمدن، اونلرک تصحیحی بکلردیم. بونلرک بریسی ایله دده لکک شرائطندن بحث ایتدک.

زده، دیدیم، آیین جم اناسنده حامله قالان قادیندن دوغان چوجق دده اولور، سزده دخی دده لر هپ بویله در دگلی؟

— قادینک آیین جم اناسنده حامله قالدینی نهره دن معلوم اولور.

— شهبسی اولان قادین برمدت قورونور وچوجق دوغدینی زمان دوقوز آی اون کون صاییلیر.

— زده بویله برعادت یوقدر.

دده لر هپ اوجاق زاده درلر، جوانی ویردی.

دیگر بریسی ایله ده شونلری کوروشدک:

بعض برلرده آیین جم کیجه سی چراغ یاننده بر خروس بولوندورولور. ارکان باشلارکن بوخروس، الله طرفندن قانادلرینی صاللار وموم سوز. سزده ده بویله در دگلی؟ بن بونی کوزمله کوردیم، دیدیم.

بن بونی کورمه دم وایشتمه دم، زده بویله شیلر یوقدر، جوانی ویردی.

دیگر بریسنه بو سؤالی شو صورتله وضع ایتدم، بزم بو علویلک چوق اییدر.

اسکیدن بالالیمز، ارنلرک یولندن کیدرلریمش، شیمدی یولمز بوزولمغه باشلادی.

اسکیدن ارکان باشلارکن موم سوزیمش، قادین ارکک، بربرینه قاریشیریمش اما بوپرلریمزک

یولی دییه یاپیلیریمش، شیمدی بعض یرلرده موم سونمه دن قادین ارکک قاریشمغه باشلاریمش،

بیلم سزک بورالرده بو عادت ناصل؟

زواللی مخاطم قیزاردی وحیرت ایتدی. بن بونی هیچ کورمه دم، دیدی.

بوراده قارلریمه تأمین ایدرم که بو آلدیغم جوابلر غایت صمیمی ایدی. چونکه مخاطبلم

بکا او قدار معتقد ایدیلر که بنله اک محرم سرلری کوروشکمدن اصلا چکبنمه مشلردی

وقبلرینده بکا ده رین محبتلری هر حرکتلرندن بللی ایدی. بو آدم لر شو قابا سؤاللم

اوزرینه ده بکا قیزمادیلر وینه حرمتده قصور ایتمه دیلر. بونلرک بریسنده، بکا قیزدی فقط

حسیاتی کیزله بور، دییه شبهه ایتشدم. حالبوکه بو یول آرقاداشی بنی کیده جکم کویه

که تیردی ودهد. اوینه ، علویارک کیردیکی کھی قاچ کوچ صورمادن کیردک. ارککلر اوده بولونماقلری ایچون اختیار ایکی قادینه بنم علوی ددهدهسی اولدیغی سویلهدی و بکا نیاز ایدهرک آیرلدی .

باطینارک اسکی تاریخلرنده و بالخاصه بونلرک « قیزیللر » شعبهسی تشکیل ایدن و هجری ایکنجی عصر اواخرنده آذربایجان تورکلری آراسنده ظهور ایدن بابکی قسمنده ، موم سوندورمه ، اصولنک بولونماسی و آنادولوعلویلی حقیقدهده عوام لساننده بوکی شایعه لرک دولاشمهسی ، بزی چوق شبهلندیرمشدی . بو سببله کستاخانه دینه جک بر طرزده بو مسئله نی قورجالامشدم .

اعتراف ایدرم که یوقاریده آلدیغی عرض ایتدیکم بو جوابلر ، نم بوبابده کی شبهه می ازاله ایتمه مشدی ، بالعکس برنجینک جوابی معهود اصولی قبول ودهده لکک بوصورتله رد ماهیتده آکلامشدم .

بوصیراده ینه اورالرده بر مأموره تصادف ایتدم . بو آدم بنم علوی اوجاق زاده لرندن اولدیغی آکلامش و اساساً کویلولره مژده له ین ده بوایمش .

بو ذات ایله مصاحبه لریمز ، بر کون اوکله دن صوکر اقمشامه قادار دوام ایتدی . علویلکک مزیتلرندن ، فایدالرندن ، ایملکلرندن بول بول بحث ایتدک . علویلک ، خام ارواحی تربیه ایدیور ، اک قبا انسانلری انجه لئیور ، قادینلره قارشی حرمت تلقین ایدیور و انسانلری بر برینه ربط ایدیور . بونلری بویوک بر اعتماد و امنیت ایله آکلاتیوردی . علوی کویلولری بر برینک علیهلرنده بولونمازلر ، آرالرنده بروقه اولورسه اونی کیزلرلر ، بر برینک سرینی محافظه ایدرلر ، آرالرنده کی اختلافلری ددهده نک قرارینه توفیقاً درحال حل ایدرلر . ایچرلر ، فقط سرخوش اولمازلر . لواطه بیلمازلر ، قادینلر وارککلر حاللندن باشقه سنه کوز دیکمزلر ، پک عفیف درلر و خلاصه علویلر ، ناموسلی ، فضیلتلی ، چالیشقان ، مطیع ، صادق و اخ انسانلردر ، دییوردی .

کندیسی آنادولونک ایچلرندن ایمش . بر چوق یرلری کزمش ، هر پرده کی علویلی بیلیرمش . بوراده - برابر بولوندیغمز یرلرده کی علویلرله داها ایچریلرده کی علویلر آراسنده فرقلر بولوندیغنی و بوفرقلرک عمومی خطلرینی آکلاتدی .

کندی مملکتی اطرافنده کی علویلر ، داها صاف و حقیقی ایمش . بوراده کیلر ، آرالرنده تحت ایدن وقعه لر دن دولای حکومهته مراجعت ایدرلر مش . حالبوکه بوکا لزوم قالملی

بورالرده ایسه قادینلر آفاق اوچنده آیاقده دورورلرمش. بورالرده بعض کویلرده آینه قیز اوغلانلری و عمومیتله متأهل اولمایانلری اصلاً آمازلر، بعض کویلرده ایسه آلسه لر بيله ارکان باشلا یا جنی زمان هپسنى دیشاری چیقاریرلرمش. (فی الحقیقه اولیله دره) فقط کندی طرفلرنده چوجوقلری بيله دیشاری چیقارمازلرمش وقابو خارچنده کوزجیلر یوقش، یالکیز ایچریده کوزجیلر وارمش که بونلر انتظامی تأمین وفضله سرخوش اولانلری صیوبیشیقیدن قورورلرمش. اورالرده قادینلر، آیین اُناسنده ایچریده ارککلردن آیری اوطورورلرمش. اونلرک مجلسلری عین میدانه فقط آیریجه قورولور و بونلر کندی آرالرنده سماع اوینارلر، ارککلرده کندی آرالرنده اوینارلرمش. اونلرک ساقیلری کندیلرندن، اُزلرک ساقیلری ده ارککلردن اولورمش. بورالرده ایسه برارکک بر قادیر قارشیلقلی سماع اوینارلرمش. بو آیی بر شی دکل ایتمش. دیگر بعض یرلرده ایسه علویلر آراسنده برطاقم داها فرقلر وارمش. اقرار مراسمنده طالبی برایپ ایله یه ده لرلر و بو ایپ آرتق مریدک یاننده رابطه علامتی اولارق، بکتاشیلرده کی تسلیم طاشی کبی، قالیرمش. بونکله مرید، کندیسنى ایجاب ایدرسه اخوانه طائیرمش. فقط بو عادت، بورالرده دکل، از میر طرفنده کی علویلرده وارمش. »

بوتقەنى دە كىندىسى اىضاح ايتدى : نىچە علويلكى سىرى بىر طرىقت دىيە كىزلەمكە
 ھىچ ئزوم يوقىر . بونك كىزلەنەنك نەرسى وارەكە ... كىچن سەنەلرەدە ، استانبولەدە
 بوخصوص اىچون بىر قونغرە ياپدق . قونغرەدە بىر چوق دجال واردى . علويلكە يىكى
 بىر استقامت ، يىكى بىر كسوف وىرمىكى دوشوندك . بىر چوقلرى بونى ، علينىتە چىقارمىنى

تکلیف ایتدی . فقط زمانی مساعد کورمه دك . استانبولده علویلرک بر قاچ یرده درنك و آیین یایدقلى مرکزله واردر . بونلرک اك برنجیسی اون قاپانی جوارنده در . صوکرآ قادرغده کی اجتماع محلی آکلاتدی ، تقسیم ده آياس پاشاده مرکزلى بولوندیغنی بعضاً حیدر پاشاده اجتماع ایتدکلرینی علاوه ایتدی و بونلر ایچون برچوق آدرسله ویردی . آدرسله ایچنده یوکسك مأمورلر ، اوطه جی باشی ، قابوجی گیللری واردی . بونلرله کوروشمه می واجتماعلره کیتمه می توصیه ایتدی . نهایت بنی آقشام ییکنه کوتوردی . ذاتاً مست دائم حالنده ، قونوشورکن اوزون بییققلرینك آلتنده آغزی تیره و بارمقلری ارتعاش ایدر برحاله ایکن اوطه سنده برشیشه ده اچدی ، پیرعشقنه رغبت ایتمه می رجای ایتدی . هر یرده علویلرک صاقال و بییققلری بر برینه قاریشیقدر . راقی ایچیلیرکن اکثریا بییق سوز کچندن که چر . آرقاداشم بییقنی صاقالنه ، صاقالی دولوسنه قاریشدیرارق مراسم مخصوصه سی و دعالری ایله شیشه یی اکال ایتدی و قهوه خانه یه حیققدق . بر ساعت صوکرآ حرکت ایتك اوزره یر اوتوموییل بولمشدم . آرقق نه اولورسه اولسون بر ساعت صوکرآ آیریلانچم ایچون بکا کوجنمه سنی آرزو ایتمه مکله برابر هر حالده ذهنی اشغال ایدن سؤالی کندیسنه صورمغه قرار ویردم .

عزیزم ، دیدم ، سنکله چوق صمیمی صحبتلرایتدك . بونلرک نشئه سنی سن ده نفسکده حس ایدیورسك ! مذهبمزك اساسلرینه واقف بر آرقاداشله صحبت ، بنم ایچون بویوک بر نعمت اولدی . کندیبی ، ذاتاً صیزمش بر حالده بولونمقله برابر یایدیغم مقدمه لرله بر کره داها صیزمشدی . مقدمه لرم پك اوزون ایدی ، علویلکک اساسلی برشی اولدیغندن بولشه ویکلک بیلله - اشتراك نقطه نظرندن - بعض جهتلری مذهبمزدن آلدیغنی ، صوکل زمانلرده بهائیلک دییه بر مذهب چیقدیغنی ، بومذهب و یادینك آمریقاده برچوق طرفدار بولدیغنی ، اوراده ارکک قادین بر آواده آیین یایدقدن صوکرآ جنسی ذوقه دالدقلى بنی نهایت ده مین کندیسنك علویلکی علنیه چیقارمقدن بحث ایتدیکنی ، حالبوکه ارکان ده نیلن جنسی مناسبت مسئله سنی محیطمزك هضم ایده دیه جکفی و بوبابده کی فکرنی بیلدیرمه سنی سویله دم .

ییمکدن اول کندیسيله بهائیلکدن ، بولشه ویلککلکدن بحث ایتشدك . بومسئله لره قارشى یابانجی اولمایدشندن اولجه کندى آرالرنده بونلرک کوروشولدیکی آکلاشیلوردی .

بن ده بومقدمه لرله امر واقع حالده جواب آلمای ، جنسی مناسبت وقعه سی مسلم ایتمش ده شیمدی اونک نظری جهت لری تعلیل ایتمه سی ایسته یور کوروندیم .

بوسؤال قارشیمشده مخاطبیمک صیزمش وضعیتی ده کیشیدی و کوزلری پارلادی .
خایر ، دیدی ، علویلک ده قطعاً اویله برشی یوقدر . اساساً علویلکک سرطوتوماسی بوکی شایعه لره حدوتنه سبب اولدینی ایچون اونو علنیتیه جیقارمق ایسته یورز .

جواب ویردم . بن تکفور داغ طرفلرنده علوی آینلرنده بولوندم . بریسنده بواسولک موجود اولدینی بالذات کوردم . ایسته بوجهتک تعدیلی خصوصیتی مذاکره ایتمک ایسته دیکمی علاوه ایتدم .

خایر ، اولاماز ، بوممکن دکل دیدی . سزک کوردکلریکیز احتمال علوی دکل واحتمال بوسبوتون فنا انسانلردر . بن برچوق علوی آینلرنده بولوندم ، بویله برشی اصلاً اولمامشدر و اولاماز .

مخاطبیم بومسئله ده اوقادار قوتله اداره کلام اییدیوردی که بنم اولجه عرض ایتدیکم یولده کی ارقاداشلرمدن صوروب ده منفی جواب آلمقله برابر شبهه لی قالدیم بومسئله ده تماماً فکریمی ده کیشدیرمکه موفق اولدی . بوموضوع اوزرنده بر ساعت دوام ایدن مصاحبه مزده مختلف یوللردن حرکت ایتدم . اساساً بنی ایچردن بیله دیکمی ایچون کندیسندن بویله بر شی موجود اولدینی تقدیرده بر ایضاح ویرمه سی بکله نیردی . بومناقشه ده بیله بندن شبهه ایتمه یه جک قادار بکا اینانمشدی . اصلاً او طرفدن کله دی و علویلکک بوکی لوئیاتدن منزله اولدینی خصوصنده اصرار ایتدی .

کوریلور که بورالردن آله ایتدیکمز بیلیکیلر ، هر حالده موم سسوندومه اصولینک علویلرده بولوندینی شایعه سنک تجیع بر افترا اولدینی نتیجه سی اطرافنده طوپلانیور . تاریخلردن آلدیمز معلوماتی ، باطنیلرک دیکر قوللرنده بولوندینی بیلیدیکمز وقعه لری بونلره تعمیم وتشمیل ایتمشز وبونلر ، خلق آراسنده حیقان اصلسز شایعه لره اساس تشکیل ایتمشدر .

احتمال بواسول ، آنادولو علویلرینک آینلری ایچنه بعض مجددلر طرفندن صوقولمق ایسته نیلمشدر . چونکه بعض طرفلرده ارکان ده نیلن و قرقلر سماعندن صوکر باشلایان آیین ، برارککله برقادینک میدان پوستی اوزرینه صارماشارق یا تماشای وده ده طرفندن دیککنکدن کچیریله سی ویا نیچه لئه سی صورتنده دوام اییدر . بوء « موتوا قبل ان تموتوا » سرینه مظهر

اولوق و موجود کناهلردن تمیزلنك عملیه سی ایش . پوسته یاتیریلان ارکک قادین ، صاحب ایله ، مصاحبك زوجه سی و یا مصاحب ایله ، صاحبك زوجه سی در . یالکز تاخاجیلرده ، بنده حاصل اولان قناعت کوره ، برار ککک هر هانکی برقادینله برابر پوسته یاتیرماسی کیفیتی موجود در . چونکه اونلرک اوجاقلی دده لرندن بریسی بنم علوی دده سی اولدیغنه قناعت کتیردکن صوکر ا بندن هیچ برسری کیزله میه جکنه دائر و بردیکی سوزی تأمین ایتک وبکا قناعت و یرمک ایچون آیین دما اجرا ایدیلن ارکانی بنم سوبله مکملکمه محل برقادن کندیبی آ کلامغه باشلامشدی وایلریده کوروله جکی اوزره بوتون آیین ارکانی برر برر آ کلامدی . ونهایت « ایشته بوندن صوکر ارکان باشلار » دیدی . بنده « یعنی برارکک ایله برقادینک پوسته یاتیرماسی » دیدم . اوت ، دیدی . سوز ، آرامزده مطلق اولارق کچدی . بالطبع بیلیرکی کورونمک ایچون تصریح ایتدیرمکه حاجت کورمه یوردم .

ایشته بو عملیه ، معهود اصولک آنادولو علویلی آراسنه صوقولمق ایسته نیلوبده تمامیه موفق اولونامادینی و یا خود مبدآنده بر مدت صوقولوبده تدریجاً استحاله لره تابع اولارق شیمدیکی دیکنمکن کچمه و یا بنچولنه شکله کیرمش اولدینی فکری و یرییور . علویلرک آیین ائناسنده ارکاندن کچمه سی و یا دنیادن کچمه سی ، کناهلردن سیلکینوب یکیدن دوغماسی مراسمی افاده ایدن بو میدان پوسته صارماشوب یاتمه عملیه سی ، خارجه « موم سوندورمه » اصولی ماهیتنده عکس ایتمشدر . فکرجه اساسی تاریخی منبعدن آلان بوشایعه ، ایشته علویلرجه کک کیزلی طوتولان وشه لر تولیدینه مستعد اولان بو عملیه ایله تأیید ایدیله جک بروضیت اکتساب ایتمشدر .

فی الحقیقه علویلر ، اصل ارکان نامی و یردکاری بو مراسمی اوقدر مکمل صورتده . سر اولارق صاقلامغه موفق اولمشلردرکه ، یوقاریده عرض ایتدیکم اسبابک بویاغلری ، که وشه تدیکی صوک کونلره قادار ، علوی اولمایان هیچ کیمسه بوسره مطلع اولامامشدر . معهود شایعه نك سوءظن ایله آلوده اولماسنک سببی ده بو اولوق کرکدر . برچوق یرلرده ، شهرلرده بنم علویلک ایله مشغول اولدیغی اوکره نلر ، فلان کیشی علویلیکی چوق آئی بیلیر ، او ایچلرینه کیرمشدر ، دییه بعض کیمسه لری توصیه ایتدیلر و بونلره کوروشدم . بونلر ، بالذات آینه کیردکاری و موم سوندورمه اصولنک موجودیتی کوزلری ایله کوردکاری تأمین ایتدکاری حالده کندیلرینه آیین ایچنده کی بعض ارکانی و مراسمی صورونجه ،

هپسی بو آکلاندقلری شیرلی کورمه نلردن ایشدکلیغی سویله مک مجبوریتده قالدیله و نجه بوسوزلرک شایعه وداها دوغریسی افترا ماهیتده اولدینی تحقیق ایتدی .

بونکله برابر شوراسی سویله بهیم که علویلکده ارکانک بوشکلده اولیشی، ایستراشتراکک اولجه کیرمش و صوکره حیقمش اولدیغی قبول ایدیکنز، ایسترتشبت حالده قالارق آنادولو علویلرینه کیرمه مش اولدیغی ترجیح ایدیکنز، فقط هر حالده بونک ایچون زمین حاضرلامق ایسته نیلدیکی و بعضی مقدمات ادخال ایدیلرک بر درجه یه قادار بویله بر حالت روحیه تأمین ایدلیدیکی بوکون وقعه حالده کورولمیکده در .

سیاحتیمک ایکنجی و اوچنجی قسملرنده طوبالادیغیم بیلگیلر ایچنده بو خصوصی تنویر ایده جک اولان محاوره لری صیراسندن آیرارق محضا بو مسئله یی طوبالو اولارق مطالعه ایتمک ایچون بورایه درج ایدیورم :

آبداللرک برکوینده ، ایلریده احوالی و محاوره لریمزی او قورکن جالب دقت بر آدم اولدیغی آکلایاجغمز و آبداللرک رئیس صاییلان، « ولی افندی » اسمنده بر آدم واردی . بو ذاتی آلدیه ایتمک و حقمده آرزو ایتدیکم قناعتی کندیسنده او یاندیرمق ایچون بر چوق ترتیبات آلمشدم . بونلره رغماً ولی افندی ، بر دورلو بکا تسلیمیت کوسترمیور و مناسبت دوشوردکجه ده ده لرک ، طریقتلرک علیهنده کفرلر صاووریوردی ؟ جانم دیوردی : بو ده ده لر کلیر ، قادیریمزی سویله ایدر ، قیزلریمزی بویله ایدر ، پارامزی آلیر ، بزی آسیر کبی ، مرکب کبی قوللانیرلر . بو زمانده ده (یعنی جمهوریت دورنده ده) بونلره حالا اینانا جقمی ز . بوسوزلری ینه کفرلر تعقیب ایدردی . ایکنجی بر آبدال کوی « ابو خاص کوی » نه کیتیمک ایسته دیکم زمان ولی افندی ینه یاقامدن آیریلایوردی ، عزیز بر مسافری ناصل یالکنز براقاجقدی . فقط یولده بر حادثه امداده یتشدی : یولده کیدرکن ولی افندی نیک برادر زاده سی متأهل اولدینی حالده دیگر برکویده کی یاقین اقباسندن باشقه سنه نکاحلی اولان بر قیزی قاجیرمش . بو ، ایکی باشلی بر جنایت ایدی . قیز هر شیک اولوب یتدیکنی سویله یوردی . بو خصوصده تدبیرلر آلدیقدن صوکره یولوزه دوامه باشلامشقد . شیمدی ولی افندی تماماً محاکمه سنی غیب ایتشدی . آرتق ارکادن ، سماع او یونندن بحث ایدیور و کیده جکمز کویه وارنجه نیم بر علوی ده ده سی اولدیغیم حقمده امنیت او یاندیراجغه سوز ویریوردی . فی الحقیقه کویده بزی اوجاقلی اوینه کونوردی و کندیلرینه اشارت ایتدی . در حال ده ده اولدیغیمزی آکلادیله و بزه بر قربان کسیدلی . بر طرفندن ده

آارلرنده چوق نفس بیلدیکندن دولایی عاشق عد ایدیلن علی چاووشی چاغیردیلر ، باغلامه وکان ده کلدی ، نفسلر سوبیلندی ونهایت اوچ کیشی سماعه قالدیلر . سماع او یونی اوینادیلر . قادیلر ، آتشین بر فعالیتله یوققا آچدیلر . بکا زده کی قیرقلر سماعی صورددیلر ، بنده استانبول تنکهلرنده کوردیکم او یونلرک بریسنی تقلید ایدرهک بزده ایشته بویله دره دیبه برسماع تعریف ایتدم . دیرکن علی چاووش قارشیدن آتیلدی ، های الله راضی اولسون بک افندی ، طبق بویله . بن ، دیدی استانبولده آینلره کیردم ، اوراده سماعی طبق بویله یابارلر . بنم علویلکم آرتق تماماً تأیید ایدلمشدی . اوکیجه علی چاووش باغلاماسی وبرکاتنجی ایله برابر بنم کیده حکم کویه کلدی . بوتون برکیجه بی اونکله برابر کچبردک . مصاحبه ائساننده ولی افندیکن دهده لر حقتده سویله دیکی سوزی صوردم و تصدیق ایتدی . فقط بونک ، موم سوندورمه اصولندن زیاده ، اگر محلی دکل ایسه ، دهده لرک خصوصی ماهیتده حرکتی ویا بریکسینک تولید ایتدیکی نفرتک برافاده سی کی اولدیغنی ده قید ایتلمی یم . چونکه آبدالرده اخلاق تلقیسینک اوتدن بری پک کنیش برحدوده مالک اولدینی حقتده روایتلر واردر . یوقازیده سویله دیکم تصادفی وقعده بوتلقینک بر دلیلی عدایدیه بیلیر . بنم کوردیکم سائر علوی کویلرنده ایسه ، اخلاق تلقیسینک چوق مضبوط بررنکی وار . اشتراک حادثه سنی دینی برآیین ماهیتده ، بر فریضه دینه کی ایفا ایتمک دخی هر حالده اخلاق تلقیسینده دیکشکلکی وکوشه کلکی ایجاب ایتدیرر . آیین خارچنده معروف شکلنده قیصقانچ اولان ارکک وقادینک دینی فریضه ایفاسی ائساننده بوسجیه سنک موقه دیکشمه سی ، قولای قولای تصور ایدیهلک برشی کی کورونمیور .

بونکله برابر اسکیشهره تابع و آفیونه یاقین بویوک یا یلا نامنی طاشیان اسکی بولغار مهاجرلرینک بولوندیغنی کویده مطلع اولدیغم ایکنجی حادثه ، اشتراک عملیه سنک مقدمه لرندن ویا اونک مولودی اولان کنیش اخلاق تلقیسینک تجلیسندن عد ایدیه بیلیر :

بو کویده بولوندیغم کون وکیجه سی بونلرده زهدی برعفت وعائله حیسانده اعظمی قیصقانچلق حسلری بولوندیغنی انطباعی آلمشدم . بورادن حرکت ایتدیکم زمان بکا ترفیق ایدیلن براختیار یول آرقداشی ، یوله ، کیمسه سز دولانباچلرندن کچرکن اطرافزی صاران چام آغاچلرندن بیله کیزلی طوتدیغنی کوسته رهن طوری وقیصیق سسی ایله آیینک ذوقنی آکلاتیوردی . بلغارسئانده کی دهده لری سنه لر دن بری کلمه مش وآینه اوزماندن بری

حسرت چکیورلر مش . بوتون بو حسرتک ویردیکی حرارتله و مصاحبه منک تأثیریه اختیار ایچندن جوشیوردی .

کویده کی صحبتلریمز ائناسنده بر « کورونه موروئه » کله سی چکمش و بو اصطلاح بی برچوق ظنله سوق ایتشدی . شیمدی ، یول آرقاداشمدن بونی آکلامق ایستیوردم . مکر کورونه ، نیاز دیمک ایش ، نیازایسه نماز دیمک در . آکلاتدیغنه کوره نیاز ، دده نك حضوره کیده رک دده نك یوزینی ، صاعی ، صولنی (اوموزلرینی اولاجق) صو کرا دیزلرینی ، بلنک ایکی طرفنی اوپمک و صو کرا ، « آشاغی یه وارمق » ایش . بو ائشاده دده ، تولبندی چکرمش . ساقی محقق ، قادیندن اولورمش و بو قادین اولی اولمقله برابر کنج و کوزل اولمق اوزره انتخاب ایدیلیر . بو کوزلر نوبته شیرلر مش . ساقیلر ، دم صونارکن نیاز ایدرلر و دولوبی صیراسی ایله ارنلره ویررکن نیازی هر برینه ایفا ایدرلر مش .

نیاز حقنده آکلاتدینی شکلدن استفاده ایدره ک سوزه قاریشدم . بزده دیدم ، ساقی دولو ویررکن ارنلره نیاز ایدر . فقط بو بزده اوقادار صمیمی اولورکه قادینک صاچلری ارنلرک یوزینه و یوزینک حرارتی ارنلرک یاغاغنه عکس ایدر . اختیار ، حرارتلی بر سسله بزده دده اوله ... دیدی . پکی دولوبی ویررکن سزده ساقینک آلی اوپولمزی ؟ دیدم . اوپولور ، دیدی و باشی بکا دوشرو قالدیرارق دوداقلرینی اورتن بیقلرینی آلی ایله برسیلوب صیردی و فرقنده اولمایارق اوپوشی تعریف ایدرکی دوداقلرینی بوزوشدیرمش اولدینی حالده علاوه ایتدی :

حق آغز آغزده اوپولور . فقط صاقین یوره ککی بوزمایاچقسک ! یوره ککی بوزدکی صوفولق بیتدی ، اوچوق قنادر ، یول انجه درها ، یوره ککی پک طوناجقسک .

بو اختیار یول آرقاداشی ایله صانکه روحلریمزی قونوشدورمشرکی یوره کدن کان صمیمی و محرم سرلری افاده یه خاص قیصیق سسلرله قونوشارق بر چرکس کوینه کلدک . کویلولر بزه حرمت ایدرلر و تخف تخف اندیشه لر و وضعیتلر کوسترلریدی . فقط بنم ذهنی ، دده نك تولبندی ناصل چکدیکنی و آشاغی یه ناصل واریلدیغنی آکلامق اندیشه سی اشغال ایدیودی . بزم اختیارده بکا آراسیرا کوز قیرپار ، خام ارواحلر ، صوغوق انسانلر ، اشارتی ویره رک آلایلر ایدردی . دیشاری یه چیقدم ، اختیاره ایکی اوچ پاکت توتون آلدیم ، بونی زواللی یولده بندن ایسته مشدی ، وبقاله تنیه ایتدم . بن دیدم کیم اولدیغی سزه آکلاتاجغم ، هیچ مراق اتمه ییک ! فقط شیمدی بو اختیارله بی او طه ده یالکیز براقکیز بن خبر ویرمه نجه ایچری

کیمسه کیرمه سین دیدم . چر کسلر بونی تطبیق ایتدیلر . بن اختیاره با کتلی ویردم . جانم دیدم شوسزک نیاز ایله بزم نیاز آراسنده فرق وار غالباً . کل باقالم سن دده یه نیاز ایدر کبی بکا بر نیاز ایت ، بن دده سکا بزم نیازی آ کلا تایم .

اختیار قالدی ویا واشجه قارشیمه کادی . صاغ صول اوموزلیری ، دیزلیری ، فقط قالچله ره دوغری اویدی واییکی دیزم آراسنه سجده ایتدی .

پکی ، دده تولبندی ناصل آچار دیدم . اونک دعاسی دده بیلیر دیدی و آ کلا دم که مکر ، تولبند دیکی « کلیانک » ایش و آشاغی یه واریر دیدیکی دده سجده ایش .

بو محاوره دن شونی آ کلا یورز که علویلر دده ساقیلر ، قادیلر ک کوزلر ندن اولیمور و بونلر قوجالرینک و قارداشلرینک حاضر بولوندی بی بردر نسکده اغیار ایله بوسه تعاطی ایدیور . و بو کیفیت ، دینی ماهیتده اولدینی ایچون ارککلر دده و قادیلر دده قیصقا نجلق حسلری نی اصلا تحریک ایتیه یور . کویک ظاهری کورونوشنده و اطرافدن آلدیغمز معلوماتده بو کوی خفقتک اخلاق تلقیسی مفرط و متعصب عد ایدیه جک ماهیتده ایکن کندیلرینه تلقین ایدیلن دینی روح ، بو « باطنی اشتراکی » مقدماتی ، حس ایتدیرمه یه رک هضم ایتدیرمشدیر :

ایشته کرک ولی اقدینک دده لر حقنده کی اتماملری و کرک ساقیلرک لطفکار مساحلری اشتراک حادثه سنک برزمان بونلرک آرالرینه صوقولق ایسته نیلمه سنک چالیشلمش اولدیغی کوسته رهن وقعه لر در . شو قادار که ، عملیه ، آنادولویه تماماً کیرمه مش ویا کیرمش ایسه طو تونامایه رق بو کون تخطر ایدیلرین زمانلردن بری ترک اولونمشدیر .

علویلکک بر قاج درجه سی بولوندیغی ، اشتراکک اک صولک پایه عد ایدلیدی و بونک خواص آراسنده یاشادینی ویا ، یاشاییلر جکی فکر لر ، کوی علویلکی ، تاختاجی علویلکی و عوائلری حقنده اصلا وارد دکلدر . چونکه بونلر دده صنف و درجه فرقی اصلا کوروله مه مش اولمقله برابر اوجاقلیلرینک دخی کویلولردن فرقلری اولمادیغی آ کلا شلمشدیر . آرالرنده ممتاز عد ایدیه بیلر جک ویا خواص دده نیلمه یه لایق کوروله جک بر زم ره (چلی اوجاغی بلکه استنا ایدیه بیلیر) بولونمادیغی ایچون بوفکر لر وارد دکلدر .

سیاحتک بو قسمنده مساعی می علویلرک خصوصی صورتده آیینلری و آینه اشتراک ایچون یاپیلان مراسمی آ کلامغه و بالخاصه معهود اصولک موجود اولوب اولمادیغی اوکره نمکه تخصیص ایتدیکم ایچون بوبیخی اوزاتم و آرزومک خلافه اولارق بوراده کی مشاهده لریمک

بنده حصوله که تیردیکی قناعتلری یازمق و علویلکک اک زیاده فکر تجسسله آراشدیریلان طرفی بوراسی اولدینی ایچون بوباده کی مطالعه لریمی سویله مک مجبوریتنده قالدیم .
بومنطقه ده کیتدیکم بعض کویلرده ، مصاحبه زمیننی بو جهنلره اماله اید. مه نیجه ، عادتلری موضوع بحث ایدیوردق . فقط اکثریا بو بحثر ، کویلرله مجتمهاً بولوندیغمز زمانلرده اولور و بو سببله عادتلری ، علویلک نقطه نظرندن دکل ، تورکن ویا یوروک عادتلری شکلنده کوروشوردک .

بو خصوصده لهجه و تلبس طرزلری ده داخل اولمق اوزره عادتله عائد آلدیغم نوظلرک علویلکدن زیاده اومنطقه ده اوطورمقدمه بولونان تورکملره عائد اولدیغنی آکلام . بومقاله ده ایسه علویلک موضوعی خارجنده اولان بوبختلری یازمغه لزوم کورمه یورم .

*
* *

سیاحتیمک بوقسمنده ، بورالرده کی علویلرد. یاشایان اعتقادلری ده اوکرتمک ایچون آله کچن فرصتی فوت ایتمدم. آنجق، بونلرک حتی بوتون کوردیکم یرلرد. کی علویلرک اعتقادلری شونلردر، دییه اساسلی برطاقم خطلر چیزبله مز. بوساعتده ، هر هانکی برفسده، عقیده یه متعلق برقاج یقی خاطرلایان برعلوی ، اونفسدن آلدینی فکرلره کوره اعتقادینی اظهار ایتمدیکی حالده بر ساعت صوکر اوفنسه تماماً ضد دیگر برفسدن ملهم اولارق بوسبوتون آیقیری برعقیده بیان ایدره بر آن ایچون حضرت پیغامبرک خاتم الانبیا اولدیغنی و حضرت علی مک خاتم اولیا اولدیغنی سویلر ؛ فقط بر آرز صوکر جبرائیلک پیغامبرلکی یاکلش اولارق محمد کتیردیکی ، اصل حق صاحبک علی اولدیغنی ایلری سوره .

بوقادارلده اکتفایتمه رک بر مدت صوکر حضرت علی بی الوهیلشیدردیکنی کورورسکزا یوقاریده عرض ایتمدیگم رفس ایله معراج حکایه سی بونک دلیلیدره بر جوق یرلرده (علی) ن آری اولارق (محمد) اسمنده برذاتک موجود اولدینی معلوم بیله دکلدر . اکثریا « محمد علی » دیرلر . فقط یوایی اسمک بر اسم اولدیغنی ظن ایدرلر .

بوتون علویلر ، اون ایکی امامک اسملرینی و بعضیلرینک بر درجه یه قدر منقبه لرینی ، افساهوی بر شکلده بیلیر .

مذهبلی ، حعفری مذهبی در . فقط یالکز بوقادار . . . جعفر حقنده و مذهب حقنده بوتون فکرلری و علملری ، یالکز (امام جعفر، و جعفری مذهبی) ترکیلرنده کی کله لرک استعماله منحصر در .

جعفری مذهبی نه در؟ نه لری احتوا ایدر؟ بو مذهبک باشلیجه اعتقادلری نه لر در .
امام جعفر هسانکی تاریخده در؟ نه لر وجوده کتیر مشدر . بونک ایچنده یکانه معلوماتلی
اولان قارغین ده ده سی ده بونلری بیلمز .

بریده جعفری مذهبه کوره غسل اولمادیغنی سویله دیلر . فقط دیگر بریده آینه
کیررکن غسل آبدستی آلدیغندن بحث ایتدیلر .

قارغین ده ده سی ، آینه کیررکن مریده یالکز آبدست آلدیرلدیغنی و آبدستک یوز ،
أل ، باش ، آباق عضولرینی ییقامق صورتنده اولدیغنی سویله دی . آیاغه مسح ایدلرکی
قبول ایتمه دی . ائک دیرسکلره قادار ییقاندیغنی صوردیغ زمان سوزی ده کیشدیردی . آینه
کیررکن هر کسک یکی الیسه کیدیکنی و الیسه نئک بیاضلردن عبارت اولدیغنی آکلایماه
باشلادی . قادیئرک آیین ایچون اک کوزل الیسه لرینی کیمه لری لازم اولدیغنی علاوه
ایتدی .

قارغین ده ده سی ، عملده مذهب لرینک امام اعظم ابوحنیفه مذهبی اولدیغنی سویله مشدی .
ظن ایدرم که بو مخاطبه قارشى اطمیناطکار حرکت ایتکدن زیاده ، جعفری مذهبک عین
زمانده عملده مذهب اولدیغنی بیلمه مه سندن ایدی . مع مافیه دیگر کویلرده (حنفی) کله سی
عمرنده بردفعه اولسون ایشتمش اولانلر بیلر کوروله مه مشدر .

کوروشدیکم علویلرده ، اولدکدن صو کرایه عائد مسئله لر حقنده هیچ برفکره مصادف
اولمادم . اولرک جتی ده جهنمی ده دنیاده ...

تناسخه عائد بعض نفسلر وار ، فقط بوبابده هیچ بری برشی بیلمز . الوهیتک علی ده
ظهوری ، تعبیر دیگرله الهک علی شکلنه بورونمسی ، حقنده کی فکرلردن ده برشی
آکلمازلر . یالکز بونلری سویلرلر و نفسلرده اوقورلر . ایشه بوقادار .

بونلرده حرفلردن ، رقلردن معنایقار مق ، رموزاتدن استفاده ایتک میلی ده واردر .
آکلاییلورکه باطنیلرک برچوق اوصافی بورالره کیرمش . فقط بوتون بونلری نفسلردن ،
افسانه و حکایه لرندن چیقارمق ایجاب ایدر .

قارغیندن صو کرا کیندیکم کویلرده سلسله نامه لر و مجموعه لر آلد ایتکه چالشمشدم .
بوسیلر بکارطاق کتابلر کتیردیلرکه بونلر ، اکثریسی یازمه اولق اوزره باشی صوکی اولمایان
اوراق پریشانندن عبارت ایدی . علویلرده بوگون موجود اعتقادلرک بو کتابلردن آئمش
اولدیغنی تخمین ایتک کوچ اولمادی ، چونکه بکا نقل ایتدکاری وقعهرک برچوغنی بونلر

ایچنده بولدم . کویولر بو اوراق بریشانی پک قیمتدار طوتارلردی . یالکنز ایلریده بو کتابلری تعیین ایتک ممکن اولور امید ایله بونلردن برایکی صحیفه استناخ ایتشدم . نتیجه ده بونلردن برینک « فضیلتنامه شاه ولایت » نامنده کی اثر اولدیغنه واقف اولدم که بو اثر استانبولده ضبع ایدلمشدر . برنسخه سی آله ایتدم . بونده علوبدکه عاُدچوق شایان دقت منقهلر وار .

ایک نسخه سنک ده خطبة الیابانک تورکجه شرحی اولدیغنه مطلع اولدم که بونک بریازمه نسخه سی، بکا دیگر بعض اثرلره برابر آبدالار کوینده ولی افندی ویرمشدی . ولی افندی، ایله آکلاشدقدن صوکر کنیدیسی کویده موجود بوتون کتابلری اوکمه کتیرمش وایسته دکلریکی آل دیمشدی . بونلرک ایچنده یازما (ترابی) دیوانی ایله یازمه خطبة الیابان شرحی جالب دقتدر . اوراده مطبوع اولارق (قری) کتبخانه کورمش واستانبولده بولورم ظنیله آلامشدم . مع الاسف بوراده پک اسکی برنسخه موقت اولارق آله ایده بیلدم . آلمده کی خطبة الیابان شرحی ۲۱۸ صحیفه در . صحیفه لر (۲۹ × ۲۰) بویوکلک کنده دره . بونی اوراق بریشان حالنده کوردیکم زمان ، باش طرفی ایله صوک طرفی اولدقلری تخمین ایتدیکم صحیفه لرینی یازمش ایدم . چوق جالب دقت اولان بو صحیفه لر، کتابی تعیین ایتمه خدمت ایتدیکی قدار ، علوی اعتقاد لرینی ده کوستردیکی ایچون بورایه عیناً درج ایدیورم : « اما بعدای طالب ، تحقیق ا کردلرسک تحقیق که کمدر اول شاه اولیا اولوصی مصطفی اول ولی مجتبا اروار اصفی اول مهتر اتقی اول ممدوح لافنا اول مخصوص هل آتی اول مسند علما اول سید صالحا اول مفخر فقرا اول اشرف شرفا انوک فضیلت بیانیچون کل بدرر انما وایه قل کفا یعنی امام علی مرتضا کرم الله وجهه ا کر لطف ایدوب دیمسه کندونک فضیلتندن کم در بکم نه بلیدی آنک ماهیتندن

علی بی بر کیشی بلدی جهانده
مکر اول کیشی کیم پیغمبر ایدی
نبید نصکره مخلوقات ایچنده قو
سروار لر ایچنده اوز سروریدی
نه بحریدی انک کوکلی عجب کیم
سوزنک هر بری بر کوهریدی .

شیلکم (شویله که) کندونک فضیلتندن بیان قلوب خطبة الیابانک اولنده کون که
الهیات مجموعه سی : صابی ۸

روشن و عیان قلوب بویورمشدرکه . ان الذین عندی مفتاح الغیب لایعلمها بعد محمد غیرى
وانا بکل شیء علیم . »

کتابک صوک صحیفه سی: (بعض املا خطالرخی تصحیح ایله یازبیورم .)
ینه بوکامناسب سلمان فارسی دن رضی روایت اولنور کیم بو آیتک سبب نزولی کیم « انما
ولیکم الله » درء ایدر . امام کندی أونده عبادت ایله مشغول دی ناکاه سائل قبودن « شیئی لله »
دیدى . شاه ولایت رکوعه وارمشدی . کوردی کیم قلنجه (یعنی نمازی اکمال ایدر سه) سائل
کچر ، فرصت فوت اولور . پرماغندن یوزکن سائله اشارت ایتدی یعنی صوندی . سائل
اشارت فهم ایدوب یوزوکی آلدی . هنوز دخی مرتضا علی نمازدن فارغ اولمادین غلغله ،
عالم ملکوتیه دوشدی . جبرائیل ءم رسول حضرت قائمه کلدی . رسول حضرتنه ءم
بو آیی کوتوردی که « انما ولیکم الله » در . سلمان فارسی رض مرتضا علینک مداحی الله در
دیدى . بواجلدن ابوذر غفارینک سوزینه شاهد دوشدی . حمودلر ملزم اولدیلر . زیرا
مرتضی علینک لاحول ولا قوه الا بالله دیدیکی ، احتراز ایتدیکی در برقاچ کیشینک سوه
ظنندن یعنی بنان بن سمعان ونصیرطوسی نک کیم بونلر علییه خدادار دیدیلر . مرتضا علی کرم الله
وجهه بونلری قتل ایتدی . کیرو دعا ایتدی ، کیرو دیری اولدیلر اکر کرامت واکر
شجاعت واکر فرصتدر واکر نصرتدر واکر قوتدر جمیعک اللهدن بیلک هان قابله
قابلیتدر یوخسه بن برعبد ضعیفم حول قوت اللهکدر دیدی پس امام علی کرم الله وجهه
انا عبدالله واخو رسول الله ولاحول ولا قوه الا بالله دیمکله سوزی ختم ایتدی . »
بنم استنساخ ایتدیکم یربورایه قادارد . فقط بالآخره الله ایتدیکم تام نسخه ده بوسوزلرک
مابعدی شویله در :

« زیرا عبودیتیه اقرار ایتدی و جمیع افعال حول وقوت الله مخصوص صدر دیدی
تأصیر و بنان بن سمعان [۱] دیدوکی زائل اولا تا اهل ایمان نیجه اعتقاد ایتک کر کدر
بیلینه و اهل شرک نه وجهله کمره اولدی آکلانا و بونلرک اول وقت معلوم اولور که
سرنبوت ولایت کشییه تمام اولونا پس سرالوهیت مفهوم اوله قابل مقبل مقبول وعالم
[۱] نصیرطوسی یدنجی عصر رجالتنددر . هلا کو خانک حایه سنده بولونمش برآدمدر و معروفر .
بنان بن سمعان ایسه ایکنجی عصرده در . بونک تأسیس ایتدیکی مذهبیه بیانییه دینورکه بعض قدیم
کتابلرده اولدیفی کبی بورادهده بیان یرینه بنان یازلمشدر . دوغریسی بیان بن سمعان در . حضرت
علی دن سنه لجه صوکرا اولان بو آدم لرله حضرت علی نک محاوره لری علولرده پک مشهوردر .

علم معلوم اولونه سراً و جهراً تمام محتوم اولونه پس کشی اول وقت مرتضیٰ علیک سوزینه
تصدیق ایدوب صدقنا و سلمنا هزاران دیر هزاران سلام زما بر محمد علیه السلام
خاتمه کتاب شرح خطبة البیان و علی عمران علیه الف الف سلام و علی محمد و آله
و صحبه و زریانه و عترته اجمعین . یارب العالمین

یادگار حسین الفقیر الحفیر بو کتاب تحریر ایدن عن اولادی حسن دده ولی قدسه
سره العزیز سری عبدی الحفیر مصطفیٰ تمت تاریخ سنه ثالث و سبعة عشرة و مائة و الف
تمت الکتاب بعون الله الملك الوهاب فی يد عبد الضعیف المحتاج الی ربه الغنی سستار الوهاج اعفی
عبدالولی بن علی المحتاج علی سنة رسول سید سرتاج نور الالی الاخری المنهاج علی شریعة
الطریقة الحقیقة الحاج داری دنیا حشدر اما عاقبت موتی اولمه ذوق جنت حشدر
اما شدتی نار اولمه تمت الکتاب بعون الله الملك و هاب .

علویلرده کوردیکم کتابلر حقنده ایلریده بعض تحلیللر یا باجم . بوراده بو کتابلردن
بونلرک اعتقادلرینه دأر معلومات استحصالی ممکن اولدیغنی کوسترمک ایستدم . مع مافیه
سیاحتم و بو مقاله کتابلرده موجود علویلکدن زیاده بو کونکی حالنده موجود اولان
و یاشایان علویلکی کوسترمک غایه سی استهداف ایتمکده در . جوق دفعه کتابده اولانلره ،
یاشایان شیر بر برندن آیری اولورلر . بوسبیله کتابلرک تام بر تحلیلنه بوراده یر یوقدر .
ایلریده کوروله جکی اوزره علویلرده سلمان فارسی یه عأد بر جوق حکایه لر وارددر .
اوندن صو کرا دیلبرنده حضرت علی نك خدمتکاری اولان قبر دولاشیر . بویکی ذاتن
صو کرا طانیدقلری سید بطل غازی ایله حاجی بک تاش در .

علوی کویلرینک هیچ برنده مناره و جامع یوقدر . یالک زده دهلرک اولرنده مسافر خانه لر ،
و آینه مخصوص سالون بولونور . دده لر ، بر کویدن دیکر کویه (آیین زمانلرنده)
کیجه لین حرکت ایدرلر و اکثر یا نقاب ایله کیدرلر . دده او جاقلیلرینک علویلر آراسنده
شریف اولدقلرینه دأر بر اعتقادده وارددر . حتی او جاقلی بر قیز ، او جاقلی اولمایان بر علوی یه
ویرلر . کذا ، برده ده اوغلی هر حالده دیکر بر او جاقلیلدن قیز آلابیلیر . مریدلرندن قیز
آلمغه تنزل ایتمز .

کویلرنده بعضاً امام و خطیب وارددر . فقط بو اسملر ، بر زمان یالک ز عسکرلرک
ایچون ایشه یارارمش . بوقسه وظیفه کورمک ایچون دکل .
آارلرنده « نادعلی » بی بیلمه یین یوقدر . بوکا دأر برده منقبه لری وار . احدثه

حضرت پیغامبر، مجروح اولدینی زمان یره قان داملاماسین دئییه همان جبرائیل ککش قنادینی طوتمش و یا محمد (نادعلیاً) == (علی بی چاغیر) دعا سی او قودیمش. محمد بودعای او قونجه در حال علی امداده ککش، ذوالفقاری چکمش، بوتون مشرکاری قیلجدن کچیرمش و محمد ایله برابر بوتون مسلمانلری قورتارمش در. نادعلی شودر: « نادعلیاً مظهر العجائب تجده عوناً لك فی النوائب لی الی الله كل هم و غم سینجلی بعظمتك یا الله و بنور نبوتك یا محمد و بنور ولايتك یا علی ادرکنی و علیك محولی . »

بعض یرلرده یا الله، یا محمد، یا علی، ندالری اوچر دفعه تکراریدر. ناختاجیلرده ایسه بو دعا بر صحیفه قادار اوزوندیر، علیدن صوکره بوتون اماملرک اسملری ذکر ایدیلیر.

بورالرده ایکن بر کون اطرافه یا غمور یا غیور و امیر لر کوی جوارینه اصابت اتمه یوردی. مکر اوصیرالرده بو کویولر یا غمور ایسته مه یورلر مش. بو حریف بزی قورویور، دیدیلر والله مفهومی حریف کله سی ایله افاده ایتدیلر. بونلرده بونک کبی بر چوق خصوصیتلر واردیر. مثلاً بر شیتک کندیلرنده بولونمادیغی افاده ایتک ایچون (یوق دیمزلر، (حق ویره) دیرلر.

بعض اسملری تلفظ ایتک بیله ایسته مزله بکر، عمر، عثمان زبیر اسملرینه دشمندرلر. اکثر یسنک اسمی علی رضا، حسن، حسین در. بورالرده بریده جعفر، بریده قبر اسملرینه تصادف ایتدم.

عمومیتله علویلرده یاتیرلر، ارنلر چوق اهمیت ویریلیر. اودرجه که بعض مجهول قبرلر بیله زیاتکاه اتخا ایدلمشدر. تبهلرک رأسند محقق بر یاتیز بولونور. اکثر یا تیرلرک زیارت موسمی واردیر. هر یاتیرک کندینه خاص تأثیری و معین مرضه شفا و یرمک خاصه سی بولوندیغی اعتقاد ایدلمکده در. اولیلره عائد مشاهدلر دیگر یرلرده کوردلرم ایله برابر آبروجه یا زیلا جقدر.

بو کویلرده کوردیکم حاللردن بری ده علویلرک، اوافق مناسبتلریله بویوک عدایتدکلری ادملری کندیلرینه نسبت ایتک ایسته مه لیدر. کرچه هر انسان، مناسبت کوردکجه بویوک صایدینی آدملری کندینه نسبت ایتک ایستر، فقط علویلرده بو حس، چوق قوتلی و شاملدر. اسکی باطنی تاریخلرنده و کیزی طریقت تأسیس ایدنلرک پروباغاندارنده بو حال

شایع بر حالدده موجود ایسهده بو، کندی کندینی ایناندرمق ایچون دکل، اولامق ایسته دکاری مجبیری، آلدده ایتمک ایچون برواسطه اولارق قوللانیلیردی. علویلرده ایسه کیفیت، بالعکس کندیلرینی آلداتان و آلداتمق ایسته یئرله قولایلقله ایناندران بر اراده خسته انی اعراضی کوستر مکده در.

بونلرک آرالرنده سرداشلغ و بر دهدهیه منسوب اولما قارداشلغنک تولید ایندیکی ده رین برصمیمیت و ممکن اولان معناسیله تساند دائما کندینی کوستر مکده در. بربری ایله دوست و محرم درلر. کوچوکلر، بویوکلر درجه درجه حرمت ایدرلر. بربرلرینه صیق صیق مسافر کیدرلر و آب کوثر آیینی اجرا ایدرلر، بونلره کندی آرالرنده محبت و یا محبت نامی ویرلر که بو محبتلرده قفالر توتسولندیکی زمان باغلامه ایله نفسلر سویله نیر و بعضاًده قارشیلقلی سماع اوینانیر (بو سماع آیینی ایچنده اجرا ایدیلن اوچ نوع سماعک ایکنجیسی در.) بایراملری، دوکونلری، اکلنجه لی دملری هپ بویله که چهر.

هر شیئی خوش کورورلر. اولور اولماز شیلره قیزمازلر. یالکنز اماملره و ارنلره قارشی سویله نن سوزلره تحمل ایده مزلر. یتیمش ایکی مذهبدن اولان انسانلر، نظرمزده مساویدر، دیرلر. فقط سنیلر حقنده بومساواتی، عادلانه بر صورتده تطبیق ایده مزلر. چونکه سنیلری ابوبکر، عمر، معاویه طرافداری اولمقله اتهام ایدرلر و بناءً علیه اونلره کندیلرینک مقدساته فعلاً تجاوز ایتیمش نظریله باقارلر. هیچ کیمسه یی سوکوب صایماز دیرلر، فقط اصحابک ایلری کلنلری حقنده بواساسلرینی تطبیق ایده مزلر.

(یزیدی) لک بوسبوتون باشقه بر شی و باشلیجه بر طریقت اولدینی حالدده علوی اولمایان مسلمانلری عمومیتله یزیدی عد ایدرلر.

یزیدلرله آلیش و یریش ایتزلر، قیز آلوب ویرمزلر، قونوشمقده ایسته مزلر، ضرورت حاصل اولونجه استکراه ایده رک کوروشورلر. یزیدلرک اونده مسافر قالمالرینه امکان یوقدر. اونلرک یمککلرندن یمه سفی ده آرزو ایتزلر.

بوحرکتلری ایله سنیلرک داها شدتلی تطبیق ایدیلن عکس العمللرینی جلب ایتیمشلر سده بو عادتلر صوک زمانلرده چوق کهوشه مش، سینه مک یوز طوتمشدر. بز بونلرک ایزلرینی کوردیکمز ایچون بورایه قید ایتدک.

بونلرک، دوکون، نکاح، کلین، دوغوم، اولوم و جنازه مراسملری، بایراملری

وقربانلری تاختاجیلرک بو خصوصده کی مراسم و عادتلری درجه سنده جالب دقت دکدر .
 بوسیله بو خصوصلری تاختاجیلر حقنده طوبلادیغمز بیلکیلرده داها آنی آکلایبیلر جکزر .
 بونلر آراسنده بولابیلدیکم اسطوره و افسانه ماهیتنده معلوماتی بالآخره داها کنیش
 بر صورتده بایاتلرله آبدالر آراسنده بولدیغم ایچون بو باده کی بیلکیلر سیاحتک ایکنجی
 ساحه سنه تخصیص ایتدیکم قسمده یازیلاجقدر .

یوسف ضیا

مابعدی وار

